

Istraživanje javnog mnjenja

Percepcija građana o zaštiti podataka o ličnosti

Drugi talas istraživanja

Istraživanje je sprovedeno u okviru projekta Misije OEBS-a u Srbiji "Konsolidovanje procesa demokratizacije u sektoru bezbednosti u Republici Srbiji", uz finansijsku podršku Švedske agencije za međunarodnu razvojnu saradnju (Sida). Stavovi izraženi u istraživanju ne predstavljaju nužno zvaničan stav Misije OEBS-a u Srbiji niti Švedske agencije za međunarodnu razvojnu saradnju.

Sadržaj

1.	Ciljevi i metodologija istraživanja	3
2.	Sažetak ključnih nalaza	5
3.	Opšti stavovi i ponašanje u vezi sa podacima	7
4.	Informisanost o zaštiti podataka o ličnosti u poslednjih godinu dana	10
5.	Stavovi i ponašanje prema podacima o ličnosti	15
6.	Svest o zaštiti i rizicima od zloupotrebe podataka o ličnosti	25
7.	Svest o pravima i načinu zaštite podataka o ličnosti	37

1. Ciljevi i metodologija istraživanja

1.1 Ciljevi istraživanja

Istraživanje percepcije građana o zaštiti podataka o ličnosti naručila je Misija OEBS-a u Srbiji¹, za potrebe institucije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti. Istraživanje je realizovala agencija TMG Insights, sa ciljem da se istraži:

- Poznavanje i percepcija podataka o ličnosti
- Odnos prema zaštiti podataka o ličnosti
- Svest o rizicima zloupotrebe podataka o ličnosti
- Svest o pravima u vezi sa zaštitom podataka o ličnosti
- Znanje o konceptu zaštite podataka o ličnosti
- Stavovi o ulozi Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti
- Svest o kampanji „Neka ostane lično.“

Kako je jedan od ciljeva istraživanja bio i ispitati svest o kampanji „Neka ostane lično.“ i njen indirektan uticaj na građane, u izveštaju su pored poređenja rezultata dva talasa i socio-demografskih razlika između ispitanika, prikazane i pojedine razlike između ispitanika koji su upoznati sa kampanjom i onih koji nisu. Treba imati u vidu da je kampanja realizovana u periodu od maja do juna 2022. godine, dok je istraživanje realizovano u periodu od aprila do maja 2023. godine i to telefonskim putem.²

1.2 Metodološki opis

Upitnik je modifikovan u saradnji sa predstavnicima Misije OEBS-a u Srbiji i institucije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, imajući u vidu prethodni talas istraživanja, a u cilju praćenja trendova i beleženja promena. U ovom talasu su dodata pitanja koja se tiču informisanja o zaštiti podataka o ličnosti u toku poslednjih godinu dana i upoznatosti sa kampanjom „Neka ostane lično.“.

- Opšti stavovi i ponašanje u vezi sa podacima o ličnosti
- Informisanost o zaštiti podataka o ličnosti u poslednjih godinu dana
- Stavovi i ponašanje prema podacima o ličnosti
- Svest o zaštiti i rizicima od zloupotrebe podataka o ličnosti
- Svest o pravima i načinu zaštite podataka o ličnosti

U skladu sa prethodnim talasom istraživanja i ovaj talas je realizovan telefonskim putem.

- Period realizacije: od 28. aprila do 25. maja 2023. godine
- CATI (telefonsko intervjuisanje uz pomoć računara)
- Intervju je trajao oko 15 minuta

¹ U okviru projekta *Konsolidovanje procesa demokratizacije sektora bezbednosti u Republici Srbiji* koji finansijski podržava vlada Švedske.

² Svest o kampanji ispitana je preko pitanja - *Da li ste videli ili čuli za kampanju o zaštiti podataka ličnosti, koja je bila sprovedena od maja do jula prošle godine, pod nazivom "Neka ostane lično."*

Primenjen je stratifikovani kombinovani uzorak, koji reprezentuje punoletnu (18+) populaciju Srbije i odražava ključne socio-demografske kategorije prema zvaničnoj populacionoj statistici.

- N = 1211 ispitanika
- Pokrivenost: Srbija, urbana i ruralna područja
- Stratifikacija po regionima i vrsti naselja
- Podaci su ponderisani prema godinama, polu i obrazovanju

Struktura uzorka

		%
Pol	Muškarci	48%
	Žene	52%
Godine	18-29	18%
	30-39	17%
	40-49	25%
	50-64	19%
	65+	21%
Region	Beogradski region	23%
	Vojvodina	27%
	Šumadija i zapadna Srbija	28%
	Južna i istočna Srbija	22%
Tip naselja	Grad	59%
	Selo	41%
Obrazovanje	Osnovno obrazovanje	35%
	Srednje obrazovanje	49%
	Više i visoko obrazovanje	16%
UKUPNO		100%

2. Sažetak ključnih nalaza

Rezultati drugog talasa istraživanja pokazuju da **većina građana Srbije primećuje da se u poslednjih godinu dana više govori o zaštiti podataka o ličnosti**. Međutim i u ovom talasu rezultati pokazuju da **građani nisu u dovoljnoj meri upoznati sa temom upotrebe i zaštite podataka o ličnosti**, ali da je i dalje **smatraju generalno važnom**.

Terminologija prikupljanja, obrade, korišćenja i čuvanja podataka o ličnosti je relativno nepoznata. I pored rasta broja onih koji smatraju da su građani u dovoljnoj meri obavešteni o ovoj temi, kao i da su dostupne informacije jasne, i u ovom talasu preovlađuje mišljenje da **javnost nije dovoljno obaveštena i da dostupne informacije o zaštiti podataka o ličnosti nisu dovoljno jasne**.

Većina navodi da **nije upoznata sa svojim pravima na zaštitu podataka o ličnosti** i iskazuje potrebu za informacijama o tome ko može da im traži lične podatke, kome mogu da se obrate u slučaju zloupotrebe podataka, kakva su im prava na zaštitu podataka i šta je sve ugrožavanje podataka o ličnosti.

Građani su o temi zaštite podatka o ličnosti u najvećoj meri imali prilike da saznaju preko televizije i internet portala. Preko internet **stranice Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, o pomenutoj temi se informisalo 18,8%**. Broj građana koji se informisao preko internet stranice Poverenika značajno je porastao u poređenju sa prethodnim talasom (13,4% u 2020.godini).

Iako većina ne pravi razliku između privatnih kompanija i državnih institucija kada je reč o prikupljanju, obradi, korišćenju i čuvanju njihovih podataka o ličnosti, građani su nešto **spremniji da svoje podatke o ličnosti daju državnim institucijama**, nego privatnim kompanijama. Iskazuje se nešto **veći oprez prema privatnim kompanijama**, a broj građana koji nije spreman da neke od svojih podataka pruži privatnim kompanijama, porastao je u ovom talasu.

Građani smatraju da **svoje podatke o ličnosti štite u određenoj meri** (39,8% umereno, a 28,9% u velikoj meri ili u potpunosti). Međutim, i u ovom talasu, **preovlađuje mišljenje da je rizik od ugrožavanja (zloupotrebe) podataka o ličnosti visok** (80% građana), a **zabrinutost** kako se njihovi podaci o ličnosti koriste od strane nekih institucija/kompanija je porasla. U ovom talasu za veliki broj institucija primetan je **pad poverenja da se podaci o ličnosti koriste na zakonit način**. Takođe, **raste i zabrinutost**, da bi njihovim podacima **na internetu i društvenim mrežama**, bez njihovog znanja ili dozvole, mogli da pristupe **oglašivači i reklamne agencije**.

Kao i u prethodnom talasu, **policija, a zatim Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti bi bile prve tačke obraćanja u situaciji sumnje na zloupotrebu podataka o ličnosti**. Svaki deseti građanin navodi da se nikome ne bi obratio, a kao razloge navodi to što ne veruje u pozitivan ishod, jer ne zna kako i kome, ali i zbog uverenja da proces dugo traje ili da je isuviše komplikovan.

Kada je u pitanju **dosadašnje iskustvo**, svaki drugi građanin smatra da mu podaci o ličnosti do sada nisu bili ugroženi, dok sa druge strane gotovo 38,7% ne zna i nije sigurno, a nešto manje od 10% smatra da su bili ugroženi. Broj građana koji navodi da se nekome obratio povodom ugrožavanja njihovih podataka o ličnosti značajno se povećao u odnosu na prethodni talas (47,6%, u poređenju sa 28,7% u 2020.godini).

Skoro polovina građana (47,6%) je upoznata sa radom institucije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, a većina onih koja je upoznata (78,4%), iskazuje pozitivan stav i **smatra da ova institucija može da im obezbedi zaštitu podataka o ličnosti**.

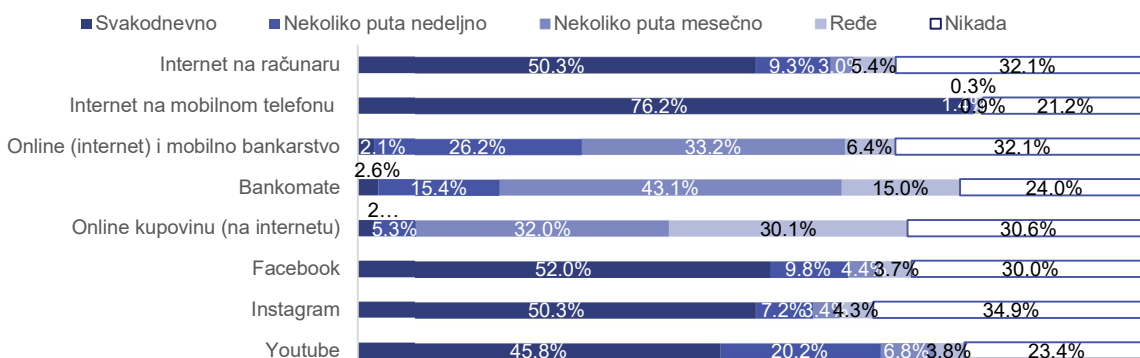
Nešto ispod 10% ispitanih navodi da je videlo ili čulo za kampanju o zaštiti podataka o ličnosti, koja je sprovedena od maja do jula prošle godine, pod nazivom „**Neka ostane lično.**“. Svaki drugi ispitanik koji je video ili čuo za kampanju navodi da ju je pokrenula institucija Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti. Iako je broj onih koji navode da su videli ili čuli za kampanju relativno nizak (što može da bude odraz perioda i metodologije istraživanja), **postoje značajne razlike između ispitanika koji su upoznati sa kampanjom i onih koji nisu**. Građani koji su videli ili čuli za kampanju češće navode da su upoznati sa temom zaštite podataka o ličnosti, smatraju da je javnost u dovoljnoj meri obaveštena o ovoj temi i da su dostupne informacije jasne. Takođe, upoznatiji su sa institucijom Poverenika i u većoj meri smatraju da im ova institucija može pomoći u zaštiti njihovih podataka o ličnosti.

Rezultati prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika, pokazuju da su **posebno osetljive grupe** stariji, niže obrazovani i građani iz seoskih sredina, koji su ujedno i manje zainteresovani za ovu temu, pa bi dalja komunikacija trebalo da se prilagodi ovim ciljnim grupama.

3. Opšti stavovi i ponašanje u vezi sa podacima

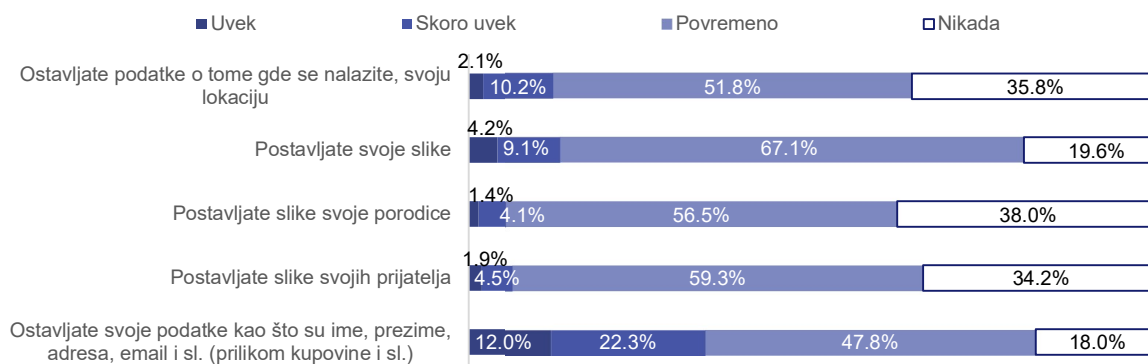
Oko 79,5% građana Srbije koristi internet, očekivano više mlađi, obrazovaniji i žitelji gradskih sredina. Internet na mobilnom telefonu koristi 78,8% građana, od kojih 76,2% to čini svakodnevno, dok svaki drugi ispitanik (50,3%) svakodnevno koristi internet i/ili na računaru. Kada je reč o posećenosti društvenih mreža, Facebook svakodnevno posećuje 52,0% građana, Instagram 50,3%, dok Youtube svaki dan posećuje 45,8% ispitanih (Grafik 1).

Grafik 1. Interesuje nas da li i koliko često koristite...?

Najveći broj internet korisnika (82,0%) navodi da ostavlja svoje podatke kao što su ime, prezime, adresa, email i sl. kada je na internetu i društvenim mrežama, dok 64,2% ostavlja podatke o tome gde se nalazi. Većina na internetu i društvenim mrežama postavlja i fotografije, najčešće svoje (80,4%), dok 65,8% postavlja i slike svojih prijatelja, a 62,0% slike svoje porodice.³

Grafik 2. Koliko često radite sledeće stvari kada ste na internetu i društvenim mrežama...? (ISPITANICI KOJI KORISTE INTERNET, N=963)

³ Pitanje „Koliko često radite sledeće stvari kada ste na internetu i društvenim mrežama...?“ je dodato u 2023. godine i nije ga bilo u prošlom talasu.

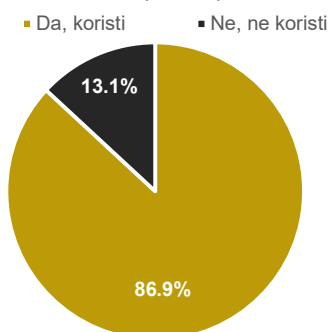
Kada je u pitanju „politika kolačića“, 53,7% korisnika interneta navodi da ih čita, od čega ih 36,7% čita povremeno, 10,9% skoro uvek, dok 6,1% to čini uvek. S druge strane, druga polovina 46,3% nikada ne čita „politiku kolačića“.⁴

Grafik 3. Koliko često čitate „politiku kolačića“ (cookie policy)? (ISPITANICI KOJI KORISTE INTERNET, N=963)

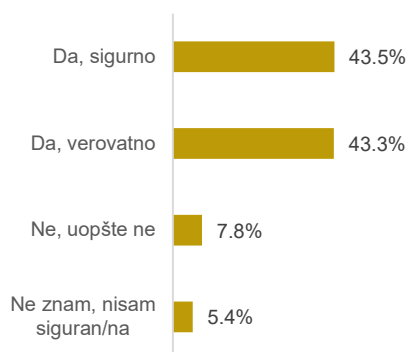

Od 354 ispitanika sa detetom/decom mlađom od 15 godina, 85,3% njih ima dete/decu koja koriste mobilni telefon koji omogućava pristup internetu. Kod većine roditelja (86,8%) prevladuje mišljenje da bi privatnost njihovog deteta mogla biti ugrožena usled korišćenja mobilnog telefona, 7,8% njih smatra da privatnost ne bi bila ugrožena, dok 5,4% navodi da ne zna, odnosno da nije sigurno da li bi korišćenje mobilnog telefona ugrozilo privatnost njihovog deteta.

Grafik 4. Da li vaše dete/deca koriste mobilni telefon koji omogućava pristup internetu? (N=354)

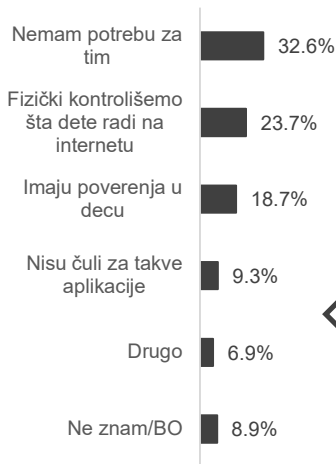
Grafik 5. Da li smatrate da privatnost vašeg deteta može biti ugrožena usled korišćenja mobilnog telefona? (N=354)

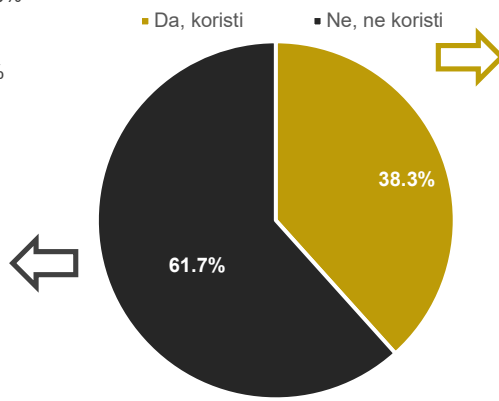
Većina roditelja, čija deca koriste mobilni telefon koji omogućava pristup internetu, navodi da ne koristi aplikacije za nadgledanje deteta i/ili postavljanje granica kretanja deteta u prostoru i posećivanja internet sajtova (61,7%) i to najčešće jer nemaju potrebe za tim (32,6%), a zatim jer fizički kontrolišu šta im deca rade na internetu (23,7%). S druge strane, 38,3% navodi da koristi pomenute aplikacije, i to pre svega zbog kontrole vremena koje dete provodi na internetu i sadržaja koji gleda (62,1%), a zatim zbog bezbednosti deteta (31,0%).

⁴ Pitanje „Koliko često čitate „politiku kolačića“ (cookie policy)?“ je dodato u 2023. godine i nije ga bilo u prošlom talasu.

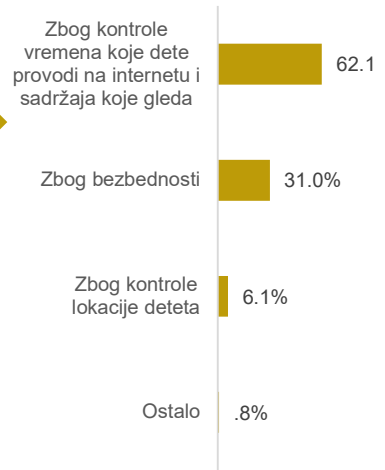
Grafik 7. Zašto ne koristite takve aplikacije? (N=190), kodirano na osnovu spontanijh odgovora

Grafik 6. Da li koristite neku od aplikacija za nadgledanje deteta i/ili postavljanje granica kretanja deteta u prostoru i posećivanja internet sajtova? (N=308)

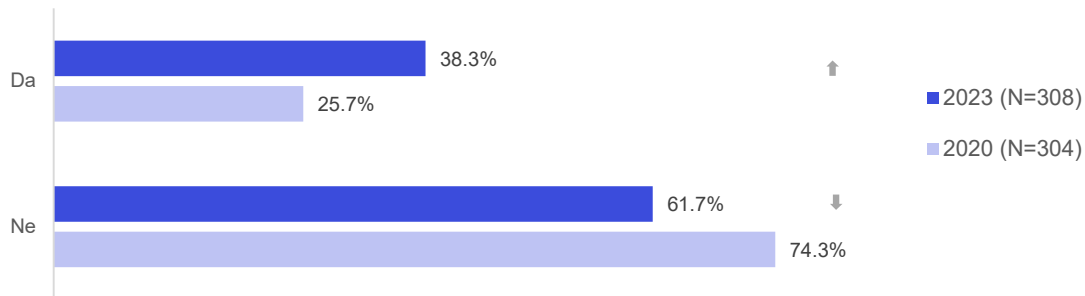

Grafik 8. Zašto koristite takve aplikacije? (N=118), kodirano na osnovu spontanijh odgovora

U poređenju sa prethodnim talasom broj roditelja koji navodi da koristi pomenute aplikacije značajno je porastao (38,3%, u poređenju sa 25,7% u 2020. godini), dok se broj onih koji ne koriste ove aplikacije značajno smanjio (61,7%, u poređenju sa 74,3% u 2020. godini).

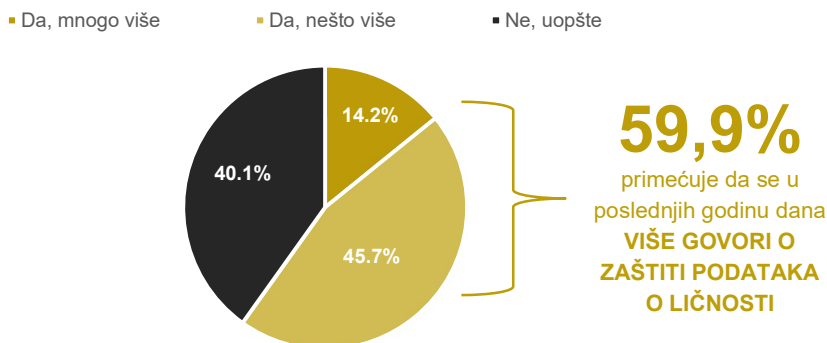
Grafik 9. Da li koristite neku od aplikacija za nadgledanje deteta i/ili postavljanje granica kretanja deteta u prostoru i posećivanja internet sajtova?

4. Informisanost o zaštiti podataka o ličnosti u poslednjih godinu dana⁵

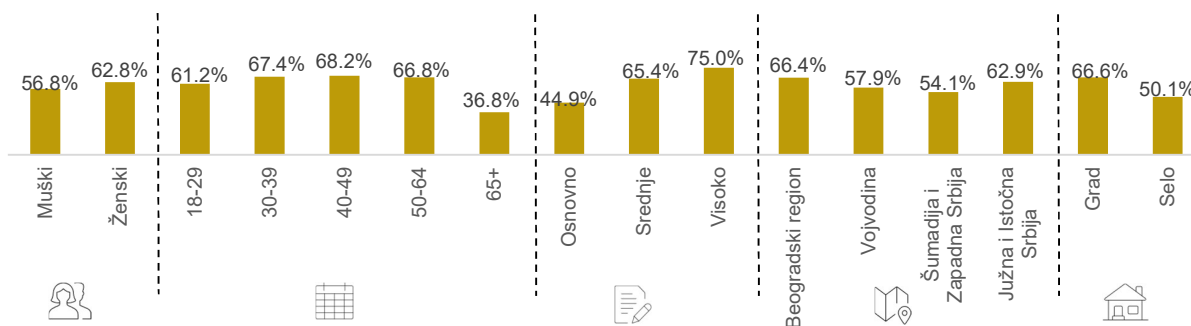
Pitali smo građane u kojoj meri primećuju da se poslednjih godinu dana više govori o zaštiti podataka o ličnosti. Rezultati pokazuju da većina građana (59,9%) primećuje da se više govori o zaštiti podataka o ličnosti, od čega 14,2% primećuje da se mnogo više govori, dok je 45,7% mišljenja da se nešto više govori nego ranije. S druge strane, 40,1% ispitanih navodi da ne primećuje da se u poslednjih godinu dana više govori o pomenutoj temi (Grafik 10).

Grafik 10. Da li i u kojoj meri primećujete da se poslednjih godinu dana više govori o zaštiti podataka o ličnosti?

Žene, građani mlađi od 65 godina, visokoobrazovani ispitanici, žitelji gradskih sredina, kao i stanovnici Beograda, u poređenju sa žiteljima Šumadije i Zapadne Srbije, u značajno većem broju primećuju da se u poslednjih godinu dana više govori o zaštiti podataka o ličnosti.

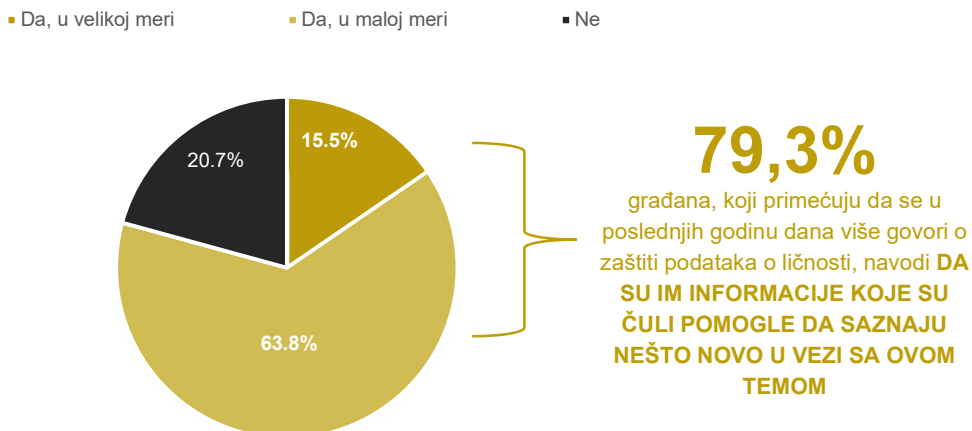
Grafik 11. Da li i u kojoj meri primećujete da se poslednjih godinu dana više govori o zaštiti podataka o ličnosti? (zbir % odgovora Da, mnogo više i Da, nešto više, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

⁵ Pitanja u ovom poglavlju su dodata u 2023. godini i nije ih bilo u prvom talasu.

Od 725 ispitanika koji primećuju da se u poslednjih godinu dana više govori o zaštiti podataka o ličnosti, većina (79,3%) navodi da su im informacije koje su čuli pomogle da saznaju nešto novo u vezi sa zaštitom podataka o ličnosti, od čega 63,8% navodi da su im pomogle u maloj meri, a 15,5% da su im pomogle u velikoj meri. S druge strane, 20,7% ispitanika, koji primećuju da se poslednjih godinu dana više govori o pomenutoj temi, navodi da im informacije koje su čuli nisu pomogle da saznaju nešto novo u vezi sa zaštitom podataka o ličnosti.

Grafik 12. Da li su vam te informacije pomogle da saznate nešto novo u vezi sa zaštitom podataka o ličnosti? (ISPITANICI KOJI SU PRIMETILI DA SE VIŠE GOVORI, N=725)

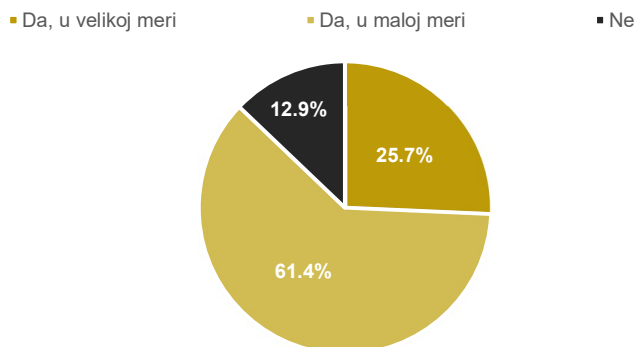
Ispitanici koji su naveli da su im informacije koje su čuli pomogle da saznaju nešto novo, najčešće navode da su saznali ko može da im traži podatke o ličnosti (46,7%), a zatim kome mogu da se obrate u slučaju zloupotrebe podataka o ličnosti (43,7%). Pored pomenutog, 37,5% navodi da je saznalo informacije o tome šta je ugrožavanje podataka o ličnosti iz realnog života, 36,6% je saznalo šta je to podatak o ličnosti, trećina (33,4%) je saznala za instituciju Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, dok 26,6% navodi da je saznalo neke informacije o pravima građana na zaštitu podataka o ličnosti.

Grafik 13. Šta ste novo saznali kada je reč o zaštiti podataka o ličnosti? (ISPITANICI KOJI SU SAZNALI NEŠTO NOVO, N=575) (MOGUĆE VIŠE ODGOVORA)

Od 575 ispitanika koji su naveli da su im informacije o zaštiti podataka o ličnosti pomogle da saznaju nešto novo, više od polovine (61,4%) navodi da su one imale uticaj na promenu njihovog ponašanje u vezi sa zaštitom podataka o ličnosti u maloj meri, dok su kod 25,7% ispitanih imale uticaj u velikoj meri. Za 12,9% pomenute informacije nisu imale uticaj na promenu njihovog ponašanja u vezi sa zaštitom podataka o ličnosti. Nema značajnih razlika između ispitanika s obzirom na njihove socio-demografske karakteristike.

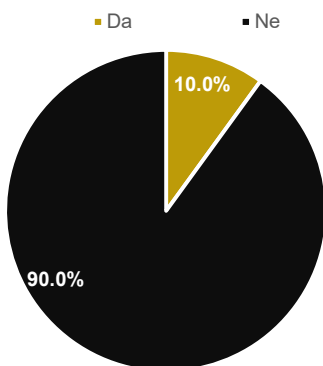
Grafik 14. Da li su te informacije uticale na to da promenite vaše ponašanje u vezi sa zaštitom podataka o ličnosti? (ISPITANICI KOJI SU SAZNALI NEŠTO NOVO, N=575)

Svest o kampanjama o zaštiti podataka o ličnosti

Svaki deseti ispitanik (10,0%) navodi da je u proteklih godinu dana video neku kampanju (reklamu) o zaštiti podataka o ličnosti, od kojih se najveći broj (53,4%) ne seća koju je kampanju/reklamu video, dok oni koji se sećaju najčešće navode kampanju “Pametno i bezbedno” (25,5%), a zatim „Neka ostane lično.” (9,5%).

Grafik 15. Da li ste u proteklih godinu dana videli neku kampanju (reklamu) o zaštiti podataka o ličnosti?

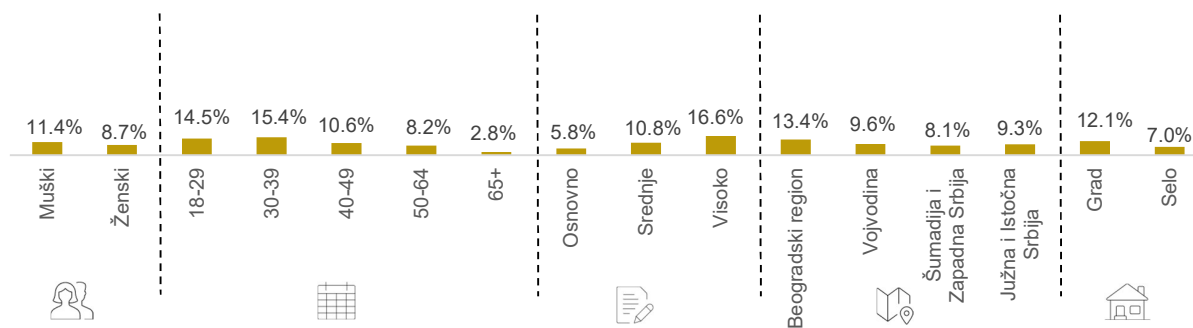

Grafik 16. Koju kampanju (reklamu) ste videli? (ISPITANICI KOJI SU VIDELI NEKU KAMPANJU, N=121), kodirano na osnovu spontanijih odgovora

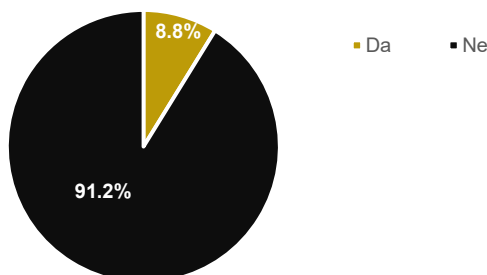
Ispitanici do 49 godina starosti, srednje i visoko obrazovani, kao i žitelji gradskih sredina značajno češće navode da su u proteklih godinu dana videli neku kampanju (reklamu) o zaštiti podataka o ličnosti (Grafik 17).

Grafik 17. Da li ste u proteklih godinu dana videli neku kampanju (reklamu) o zaštiti podataka o ličnosti? (% odgovora DA, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

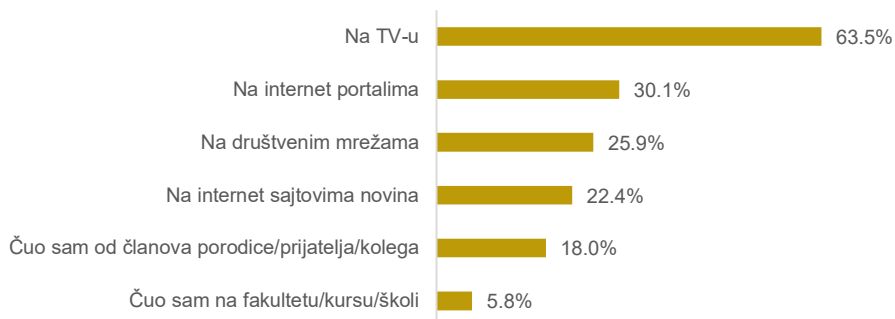
Pitali smo ispitanike i da li su videli ili čuli za kampanju o zaštiti podataka o ličnosti, koja je sprovedena od maja do jula prošle godine, pod nazivom „**Neka ostane lično.**”⁶. Većina navodi da nije videla ili čula za kampanju (91,2%), dok 8,8% navodi da je videlo ili čulo za pomenutu kampanju. Nema značajnih socio-demografskih razlika između ispitanika.

Grafik 18. Da li ste videli ili čuli za kampanju o zaštiti podataka ličnosti, koja je bila sprovedena od maja do jula prošle godine, pod nazivom “Neka ostane lično.”?

Najveći broj je kampanju video na TV-u (63,5%), nešto manje od trećine ispitanih koji su videli ili čuli za kampanju saznali su za nju preko internet portala (30,1%), a 25,9% preko društvenih mreža.

Grafik 19. Gde ste videli ili čuli za kampanju? (ISPITANICI KOJI SU VIDELI KAMPANJU, N=107)

⁶ Treba imati u vidu da je kampanja realizovana u periodu od maja do juna 2022. godine, dok je istraživanje realizovano u periodu od aprila do maja 2023. godine i to telefonskim putem.

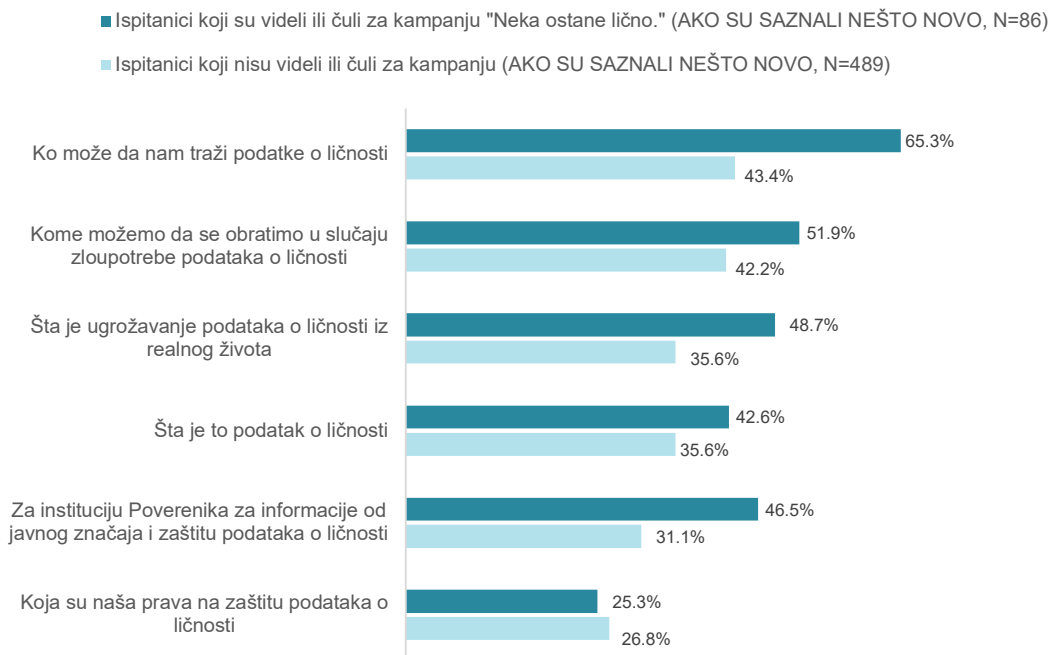
Svaki drugi ispitanik koji je video ili čuo za kampanju (50,1%) zna da ju je pokrenula institucija Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti. Da je kampanju pokrenula i/ili Vlada Republike Srbije smatra 38,9% onih koji su videli ili čuli za kampanju, 12,7% je mišljenja da je to i/ili neka nevladina organizacija, dok 10,9% smatra da je i/ili Misija OEBS-a u Srbiji pokrenula kampanju.

Grafik 20. Šta mislite ko je pokrenuo kampanju? MOGUĆE VIŠE ODGOVORA (ISPITANICI KOJI SU VIDELI ILI ČULI ZA KAMPANJU, N=107)

Na pitanju šta ste novo saznali o zaštiti podataka o ličnosti, za one koji su čuli informacije o ovoj temi u proteklih godinu dana i saznali nešto novo, uporedili smo mišljenje građana koji su videli ili čuli za kampanju „Neka ostane lično.“ i onih koji nisu. Rezultati pokazuju da građani koji su upoznati sa kampanjom u većem broju, nego građani koji nisu, navode da su im informacije pomogle da saznaju više o tome ko može da im traži podatke o ličnosti, šta je to ugrožavanje podataka o ličnosti iz realnog života, kao i za instituciju Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti.

Grafik 21. Šta ste novo saznali kada je reč o zaštiti podataka o ličnosti? (prema upoznatosti sa kampanjom „Neka ostane lično.“)

5. Stavovi i ponašanje prema podacima o ličnosti

Prve asocijacije građana na termin podatak o ličnosti su ime i prezime, informacije o adresi, matični broj, datum rođenja/godine pojedinca i broj telefona (Grafik 22).

Grafik 22. Kada se kaže PODATAK O LIČNOSTI, na koje sve podatke pomislite? (kodirano na osnovu spontanijh odgovora)

Kada je reč o važnosti koju građani pridaju čuvanju svojih podataka o ličnosti, rezultati su slični kao i u prethodnom talasu. Za većinu građana Srbije (80,3%) je čuvanje njihovih podataka o ličnosti generalno važno, za 13,8% niti je važno, niti nevažno, dok za 5,9% njih pomenuto nije važno.

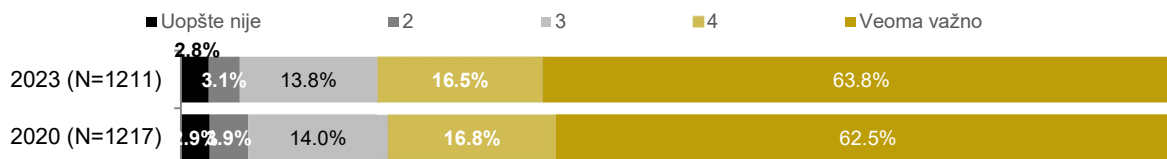
5,9%

građana navodi da im čuvanje njihovih podataka o ličnosti generalno NIJE VAŽNO

80,3%

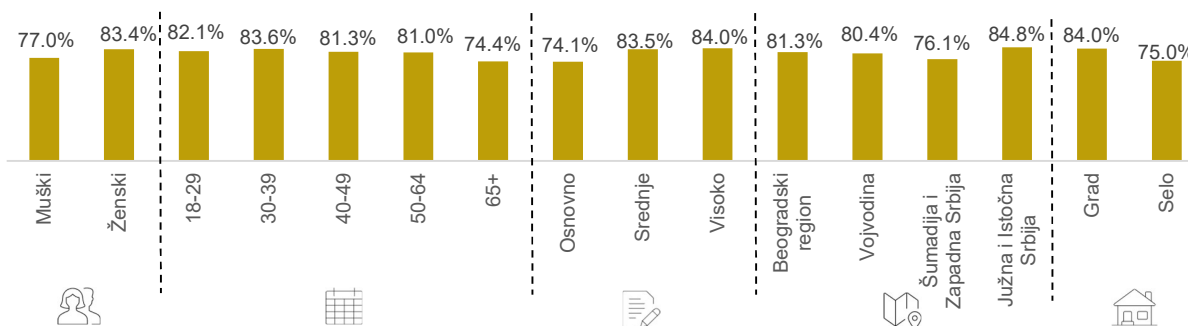
građana navodi da im je čuvanje njihovih podataka o ličnosti generalno VAŽNO

Grafik 23. Koliko vam je čuvanje vaših podataka o ličnosti GENERALNO važno?

Kada podatke posmatramo prema demografiji, rezultati pokazuju da čuvanju svojih podataka o ličnosti veću važnost pridaju žene, građani starosti od 18 do 49 godina, u poređenju sa starijima, srednje i visoko obrazovani, kao i žitelji gradskih sredina.

Grafik 24. Koliko vam je čuvanje vaših podataka o ličnosti GENERALNO važno? (zbir % odgovora 5-Veoma važno i 4-Donekle važno, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

Slično kao i u prethodnom talasu, većina korisnika interneta (85,6%) ističe da im je važno čuvanje njihovih podataka o ličnosti na internetu, uključujući i društvene mreže, za 11,1% njih niti je važno, niti nevažno, dok 3,3% korisnika interneta smatra pomenuto nevažnim. Žene (89,3%) pridaju veću važnost čuvanju svojih podataka o ličnosti na internetu, u poređenju sa muškarcima (81,6%). Prema ostalim socio-demografskim karakteristikama ispitanika nisu pronađene statistički značajne razlike.

Grafik 25. Koliko vam je čuvanje vaših podataka o ličnosti na INTERNETU, uključujući društvene mreže, važno? (ISPITANICI KOJI KORISTE INTERNET)

Najveći broj građana Srbije (75,5%) i u ovom talasu smatra da do povrede podataka ličnosti dolazi postavljanjem fotografija/video zapisa drugih lica na društvenim mrežama bez saglasnosti tih lica, a zatim snimanjem zaposlenih na radnom mestu, kako bi se kontrolisalo vreme provedeno na radu (62,0%), kao i objavljivanjem imena dužnika (61,3%). Za nešto više od polovine ispitanih (52,7%) do povrede podataka o ličnosti dolazi i postavljanjem video nadzora u stambenoj zgradi/kući tako da se snima ulaz u drugi stan/kuću. Nema značajnih razlika u poređenju sa prethodnim talasom (Grafik 26).

75,5%

smatra da do povrede podataka ličnosti dolazi postavljanjem fotografija/video zapisa drugih lica na društvenim mrežama bez saglasnosti tih lica

62,0%

smatra da do povrede podataka ličnosti dolazi snimanjem zaposlenih na radnom mestu, kako bi se kontrolisalo vreme provedeno na radu

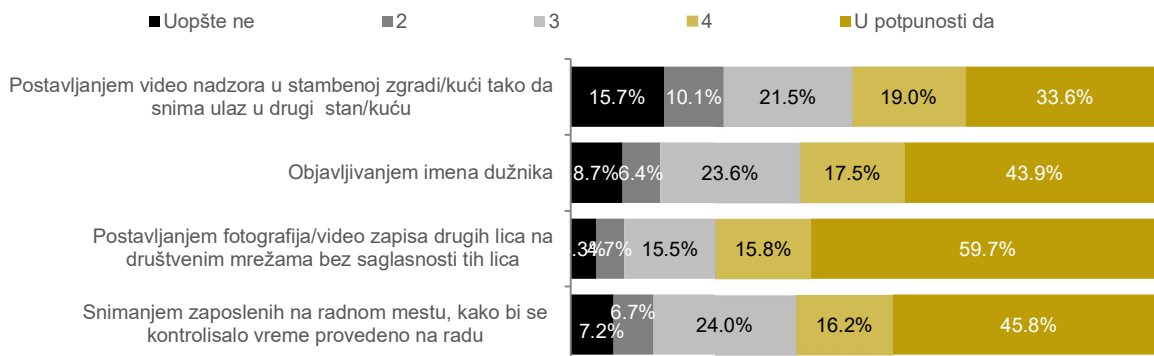
61,3%

smatra da do povrede podataka ličnosti dolazi objavljivanjem imena dužnika

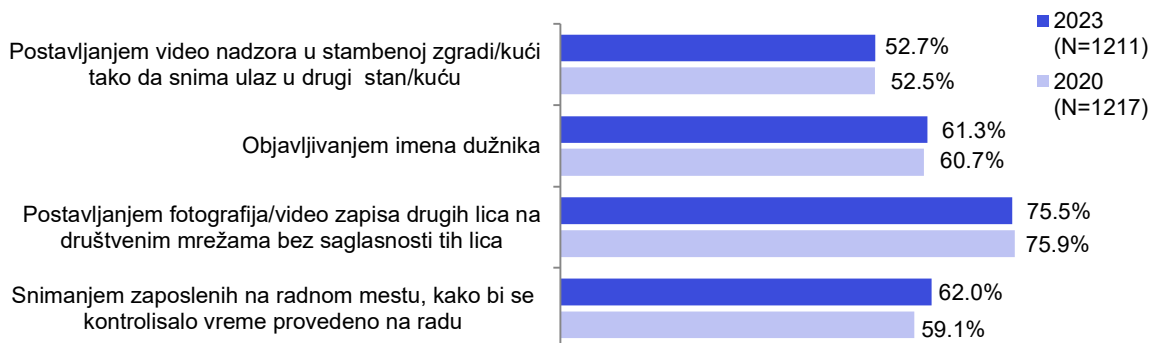
52,7%

smatra da do povrede podataka ličnosti dolazi postavljanjem video nadzora u stambenoj zgradi/kući tako da se snima ulaz u drugi stan/kuću

Grafik 26. Prema vašem mišljenju, da li dolazi do povrede podataka o ličnosti...

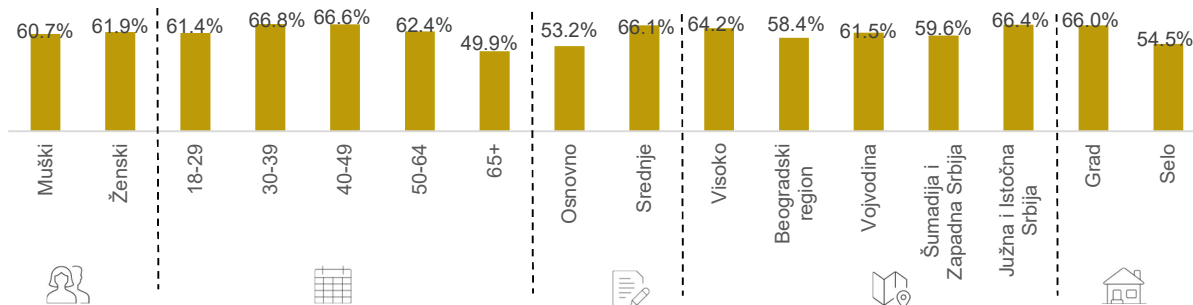

Grafik 27. Prema vašem mišljenju, da li dolazi do povrede podataka o ličnosti... (zbir % odgovora 5 - U potpunosti da + 4 - Donekle da), trend

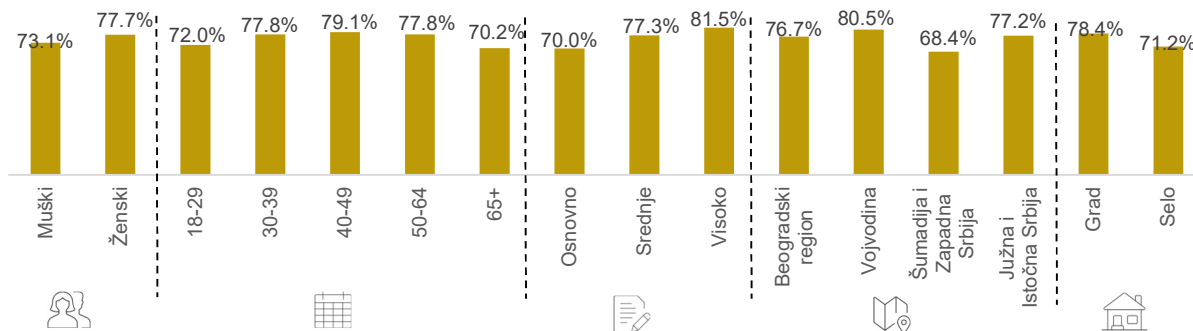
Rezultati prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika pokazuju da postoje razlike kada je reč o njihovom mišljenju da do povrede podataka o ličnosti dolazi objavljivanjem imena dužnika, postavljanjem fotografija/video zapisa drugih lica na društvenim mrežama bez saglasnosti tih lica, kao i snimanjem zaposlenih na radnom mestu, zbog kontrolisanja vremena provedenog na radu. Da objavljivanjem imena dužnika dolazi do povrede podataka o ličnosti u većoj meri smatraju građani starosti između 30 i 49 godine, u poređenju sa najstarijima (65+), srednje i visoko obrazovani ispitanici, kao i žitelji gradskih sredina.

Grafik 28. Prema vašem mišljenju, da li dolazi do povrede podataka o ličnosti OBJAVLJIVANJEM IMENA DUŽNIKA? (zbir % odgovora 5-U potpunosti da i 4 - Donekle da, prema sociodemografskim karakteristikama ispitanika)

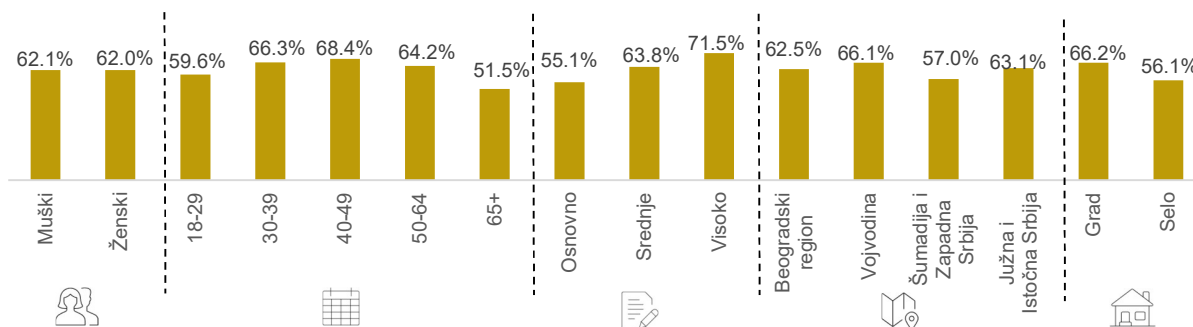
Građani sa srednjim i visokim obrazovanjem u značajno većoj meri, od onih sa završenom samo osnovnom školom, smatraju da postavljanjem fotografija/video zapisa drugih lica na društvenim mrežama bez saglasnosti tih lica dolazi do povrede podataka o ličnosti. Sa pomenutim se u većoj meri slažu i stanovnici Vojvodine u poređenju sa žiteljima Šumadije i Zapadne Srbije, kao i žitelji gradskih sredina.

Grafik 29. Prema vašem mišljenju, da li dolazi do povrede podataka o ličnosti POSTAVLJANJEM FOTOGRAFIJA/VIDEO ZAPISA DRUGIH LICA NA DRUŠTVENIM MREŽAMA BEZ SAGLASNOSTI TIH LICA? (zbir % odgovora 5 - U potpunosti da i 4- Donekle da, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

Da snimanjem zaposlenih na radnom mestu, kako bi se kontrolisalo vreme provedeno na radu, dolazi do povrede podataka o ličnosti u većoj meri smatraju građani starosti od 30 do 64 godine, u poređenju sa najstarijima (65+), srednje i visoko obrazovani građani, kao i žitelji gradskih sredina.

Grafik 30. Prema vašem mišljenju, da li dolazi do povrede podataka o ličnosti SNIMANJEM ZAPOSLENIH NA RADNOM MESTU, KAKO BI SE KONTROLISALO VREME PROVEDENO NA RADU? (zbir % odgovora 5 - U potpunosti da i 4- Donekle da, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

Kada je reč o tome koliko građani Srbije razmišljaju o prikupljanju, obradi, korišćenju i čuvanju svojih podataka o ličnosti kada ih daju privatnim kompanijama ili državnim institucijama, rezultati i u ovom talasu pokazuju da većina građana (58,9%) razmišlja o tome, pri čemu 44,1% njih navodi da to čini u umerenoj meri. Nešto više od petine građana (22,2%) navodi da uglavnom ne razmišlja o prikupljanju, obradi, korišćenju i čuvanju svojih podataka o ličnosti kada ih daje privatnim kompanijama ili državnim institucijama, dok 18,8% ističe da uopšte ne razmišlja o pomenutom.

41,1%

građana navodi da **UOPŠTE ILI UGLAVNOM ne razmišlja o prikupljanju, obradi, korišćenju i čuvanju njihovih podataka o ličnosti** kada ih daje privatnim kompanijama ili državnim institucijama

58,9%

građana navodi da **UMERENO ILI VEOMA razmišlja o prikupljanju, obradi, korišćenju i čuvanju njihovih podataka o ličnosti** kada ih daje privatnim kompanijama ili državnim institucijama

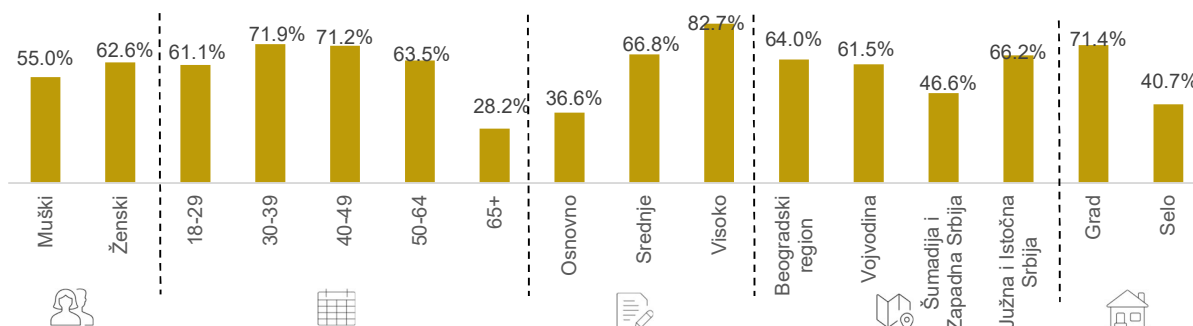
Grafik 31. Interesuje nas koliko razmišljate o prikupljanju, obradi, korišćenju i čuvanju vaših podataka o ličnosti kada ih dajete bilo privatnim kompanijama bilo državnim institucijama?

■ Uopšte ne razmišljam o tome ■ Uglavnom ne razmišljam o tome ■ Umereno razmišljam o tome ■ Veoma razmišljam o tome

Žene u većoj meri, nego muškarci, razmišljaju o prikupljanju, obradi, korišćenju i čuvanju svojih podataka o ličnosti kada ih daju privatnim kompanijama ili državnim institucijama. O pomenutom u većoj meri razmišljaju i građani do 64 godina starosti, visokoobrazovani ispitanici, žitelji urbanih sredina, kao i stanovnici Beograda, Vojvodine i jugoistočne Srbije u poređenju sa žiteljima Šumadije i Zapadne Srbije.

Grafik 32. Interesuje nas koliko razmišljate o prikupljanju, obradi, korišćenju i čuvanju vaših podataka o ličnosti kada ih dajete bilo privatnim kompanijama bilo državnim institucijama? (zbir % odgovora Veoma razmišljam o tome i Umereno razmišljam o tome, prema socio-demografskim karakteristikama)

Slično kao i u prethodnom talasu, mišljenja građana o upoznatosti sa temom zaštite podataka o ličnosti su podeljena. Trećina (33,0%) navodi da im tema prikupljanja, obrade, korišćenja i čuvanja podataka o ličnosti nije poznata, 34,9% navodi da je u nekoj meri (u potpunosti ili donekle) poznato sa pomenutom temom, dok 32,1% njih nije sigurno da li je ili nije poznato sa temom prikupljanja, obrade, korišćenja i čuvanja podataka o ličnosti. Nema značajnih razlika u odnosu na prethodni talas.

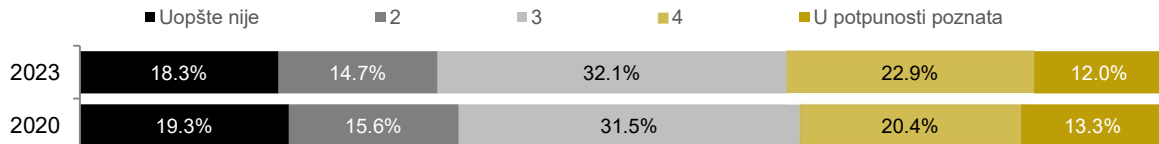
33,0%

građana navodi da im **tema prikupljanja, obrade, korišćenja i čuvanja podataka o ličnosti NIJE POZNATA**

34,9%

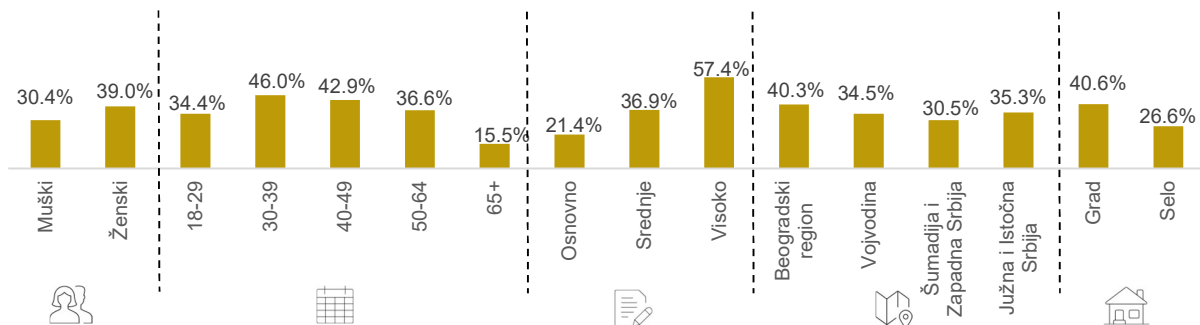
građana navodi da im je **tema prikupljanja, obrade, korišćenja i čuvanja podataka o ličnosti POZNATA U NEKOJ MERI**

Grafik 33. U kojoj meri vam je poznata tema prikupljanja, obrade, korišćenja i čuvanja podataka o ličnosti?

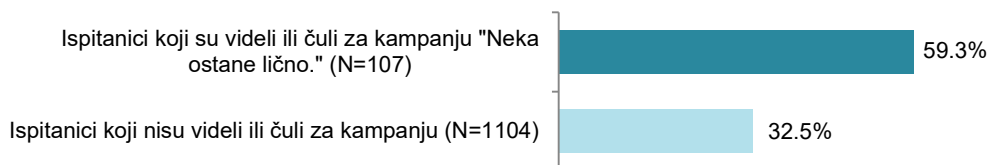
Sa temom prikupljanja, obrade, korišćenja i čuvanja podataka o ličnosti su upoznatiije žene, građani od 18 do 64 godina, visokoobrazovani, kao i žitelji gradskih sredina.

Grafik 34. U kojoj meri vam je poznata tema prikupljanja, obrade, korišćenja i čuvanja podataka o ličnosti? (zbir % odgovora 5-U potpunosti poznata i 4-Donekle poznata prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

Na pitanju upoznatosti sa ovom temom, razlika postoji i između građana koji su videli ili čuli za kampanju „Neka ostane lično.“ i onih koji nisu. Nešto više od polovine ispitanih (59,3%) koji su upoznati sa kampanjom navodi da im je tema prikupljanja, obrade, korišćenja i čuvanja podataka o ličnosti u nekoj meri poznata, dok isto navodi manje od trećine ispitanih (32,5%) koji nisu videli ili čuli za kampanju.

Grafik 35. U kojoj meri vam je poznata tema prikupljanja, obrade, korišćenja i čuvanja podataka o ličnosti? (zbir % odgovora 5-U potpunosti poznata i 4-Donekle poznata, prema upoznatosti sa kampanjom „Neka ostane lično.“)

I u ovom talasu više od polovine ispitanih (56,2%) navodi da ne pravi razliku između privatnih kompanija i državnih institucija kada je reč o prikupljanju, obradi, korišćenju i čuvanju njihovih podataka o ličnosti. S druge strane, 36,5% građana je opreznije prema privatnim kompanijama, dok je 7,2% njih opreznije prema državnim institucijama. Veći oprez prema privatnim kompanijama imaju visokoobrazovani ispitanici (46,2%) u poređenju sa onima sa osnovnim obrazovanjem (30,8%), kao i žitelji gradskih sredina (39,2%) u poređenju sa onima u seoskim sredinama (32,6%). Oprez prema državnim institucijama u većem broju izražavaju ispitanici starosti između 18 i 29 godina (10,8%) i 30 i 39 (10,6%) u poređenju sa najstarijim građanima – 65+ (2,1%).

36,5%

je opreznije prema
**PRIVATNIM
KOMPANIJAMA**

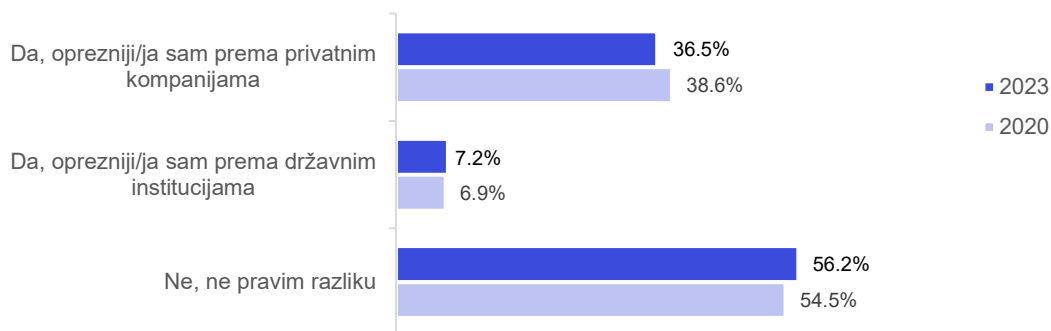
7,2%

je opreznije prema
**DRŽAVNIM
INSTITUCIJAMA**

56,2%

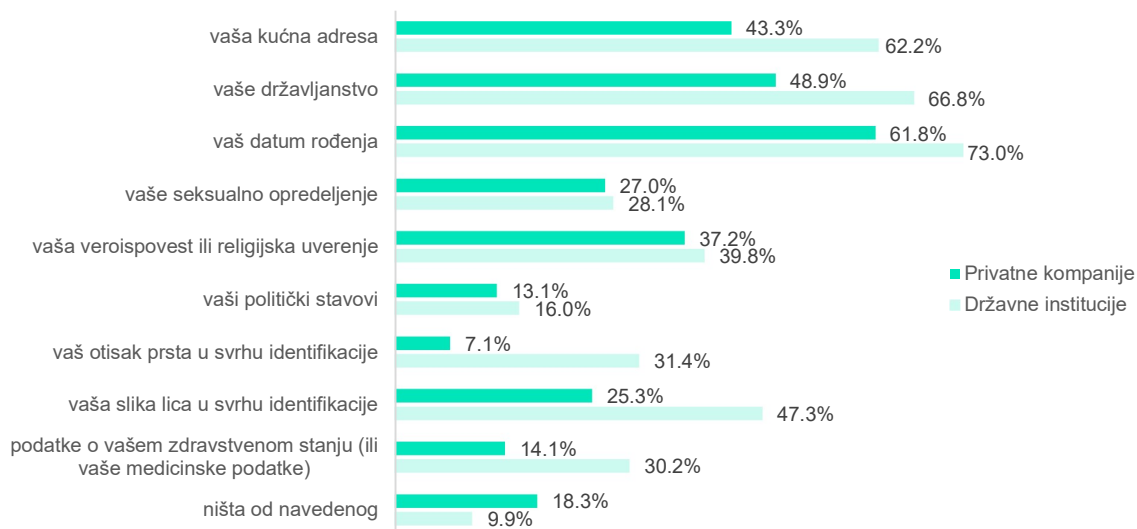
NE PRAVI RAZLIKU
između privatnih
kompanija i državnih
institucija

Grafik 36. Generalno, da li pravite razliku između privatnih kompanija i državnih institucija kada se radi o prikupljanju, obradi, korišćenju i čuvanju vaših podataka o ličnosti? (trend)

Kada je reč o spremnosti građana da svoje podatke daju privatnim kompanijama ili državnim institucijama za usluge koje im one pružaju, rezultati pokazuju da su građani u znatno većoj meri spremniji da svoje lične podatke pruže državnim institucijama. Građani su u najvećem broju spremni da daju informacije o svom datumu rođenja, državljanstvu i kućnoj adresi. S druge strane, građani su najmanje spremni da privatnim kompanijama daju otisak prsta u svrhu identifikacije (7,1%), dok su državnim institucijama u najmanjoj meri spremni da pruže informacije o svojim političkim stavovima (16,0%).

Grafik 37. Interesuje nas koje biste od sledećih podataka bili spremni da date za usluge koje vam pružaju....

Građani do 49 godina starosti, srednje i visoko obrazovani i žitelji urbanih sredina su u većoj meri spremni da daju neke od svojih podataka o ličnosti za usluge koje im pružaju privatne kompanije i državne institucije.

U poređenju sa prethodnim talasom, značajno se povećao broj građana koji nije spreman da neke od svojih podataka pruži privatnim kompanijama za usluge koje im pružaju (18,3%, u poređenju sa 14,3% u 2020. godini). Građani su u manjem broju spremniji da privatnim kompanijama daju podatke o svojoj kućnoj adresi, otisak prsta i/ili sliku lica u svrhu identifikacije, kao i podatke o svom zdravstvenom stanju. Kada su u pitanju državne institucije nema značajnih razlika u poređenju sa prethodnim talasom.

Grafik 38. Interesuje nas koje biste od sledećih podataka bili spremni da date za usluge koje vam pružaju PRIVATNE KOMPANIJE (trend)

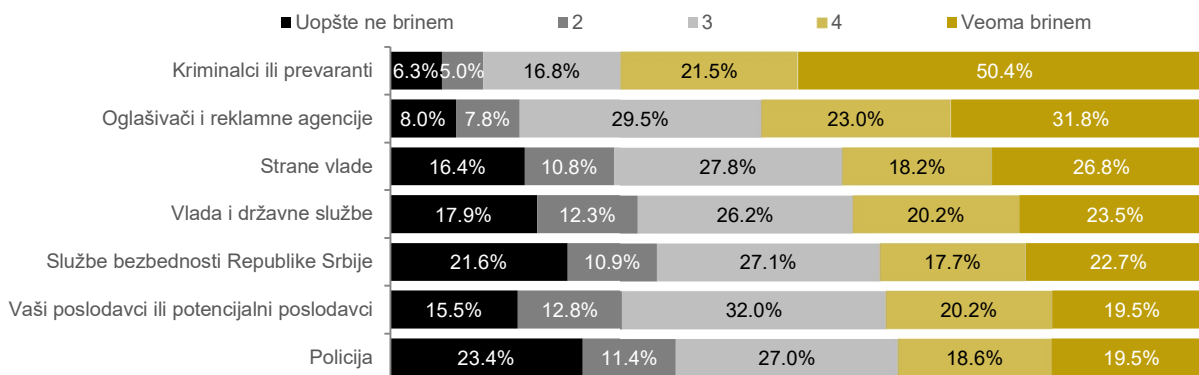
Grafik 39. Interesuje nas koje biste od sledećih podataka bili spremni da date za usluge koje vam pružaju DRŽAVNE INSTITUCIJE (trend)

Slično kao i u prošlom talasu, građani koji koriste internet u najvećoj meri brinu da bi do njihovih podataka o ličnosti koje su podelili na Internetu, bez njihovog znanja i dozvole, mogli da pristupe kriminalci ili prevaranti

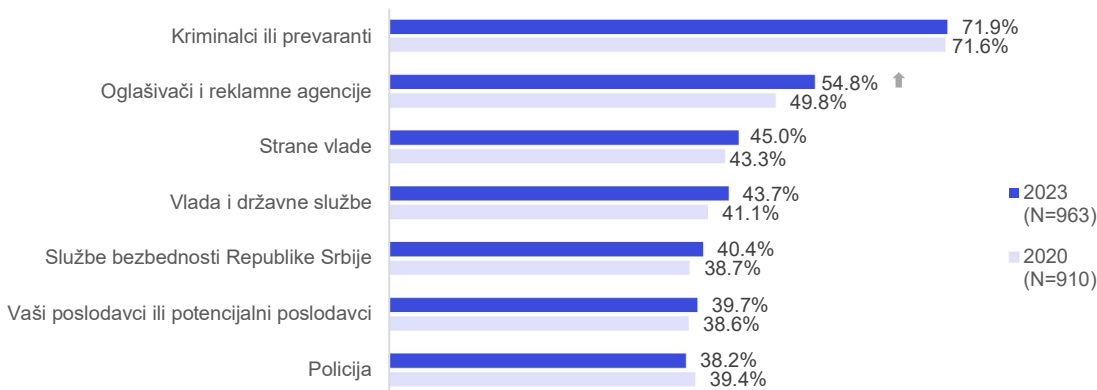
(71,9%), zatim oglašivači i reklamne agencije (54,8%). S druge strane, najmanje su zabrinuti da bi pomenuto mogla da učini policija (38,2%), kao i njihovi trenutni ili potencijalni poslodavci (39,7%).

Grafik 40: Da li i koliko brinete da bi nekim od vaših podataka o ličnosti koje ste podelili na Internetu, uključujući društvene mreže, mogli bez vašeg znanja ili dozvole da pristupe...? (ISPITANICI KOJI KORISTE INTERNET N=963)

U poređenju sa prethodnim talasom porastao je broj građana koji navodi da brine da bi njihovim podacima na internetu i društvenim mrežama, bez njihovog znanja ili dozvole, mogli da pristupe oglašivači i reklamne agencije (54,8%, u poređenju sa 49,8% u 2020. godini).

Grafik 41: Da li i koliko brinete da bi nekim od vaših podataka o ličnosti koje ste podelili na Internetu, uključujući društvene mreže, mogli bez vašeg znanja ili dozvole da pristupe...? (ISPITANICI KOJI KORISTE INTERNET, zbir % odgovora 5-Veoma brinem i 4-Donekle brinem), trend

Muškarci u većoj meri od žena brinu da bi nekim od njihovih podataka o ličnosti koje su podelili na internetu mogli bez njihovog znanja i dozvole da pristupe oglašivači i reklamne agencije, Vlada i državne službe, službe bezbednosti Republike Srbije i policija. Stanovnici urbanih sredina su u većoj meri, nego žitelji ruralnih, zabrinuti da bi pomenuto mogli da učine kriminalci ili prevaranti, oglašivači i reklamne agencije, ali i njihovi poslodavci ili potencijalni poslodavci. Građani do 49 godina starosti su u većoj meri od starijih zabrinuti da bi njihovim podacima o ličnosti mogli pristupiti njihovi poslodavci ili potencijalni poslodavci. (Tabela 1).

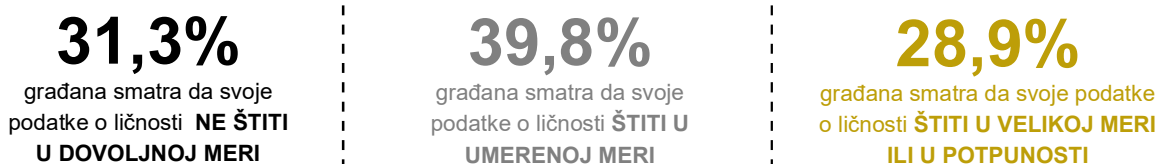
Tabela 1: Da li i koliko brinete da bi nekim od vaših podataka o ličnosti koje ste podelili na Internetu, uključujući društvene mreže, mogli bez vašeg znanja ili dozvole da pristupe (zbir % 5-Veoma brinem i 4-Donekle brinem, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

	POL (%)		GODINE (%)					OBRAZOVANJE (%)			REGION (%)				TIP NASELJA (%)	
	Muški	Ženski	18-29	30-39	40-49	50-64	65+	Osnovno	Srednje	Visoko	Beogradski region	Vojvodina	Šumadija i Zapadna Srbija	Južna i Istočna Srbija	Grad	Selo
Kriminalci ili prevaranti	71.5	72.4	73.9	73.1	72.6	70.4	61.8	66.3	72.3	76.7	73.7	73.9	66.7	73.2	74.3	65.8
Oglašivači i reklamne agencije	58.6	51.2	52.4	58.8	58.1	51.4	43.9	50.9	55.0	58.0	56.2	58.6	48.2	55.7	57.5	47.8
Strane vlade	44.3	45.6	48.4	44.5	48.6	38.4	35.4	47.5	44.9	42.5	44.3	48.8	41.6	44.8	46.3	41.5
Vlada i državne službe	47.2	40.4	41.3	47.3	46.7	39.0	39.3	44.0	44.8	40.1	41.3	47.5	42.2	43.4	45.1	39.9
Službe bezbednosti Republike Srbije	44.5	36.7	41.1	42.2	41.6	37.0	36.1	40.5	41.7	36.5	36.0	45.3	38.7	41.3	41.6	37.4
Vaši poslodavci ili potencijalni poslodavci	40.5	38.9	40.3	43.3	45.5	33.4	14.9	38.2	39.8	40.9	41.8	40.2	36.2	40.4	42.4	32.5
Policija	41.9	34.8	36.6	39.6	39.3	37.8	35.0	37.4	40.2	33.1	34.7	40.2	38.9	39.0	39.6	34.5
N	461	502	222	202	301	176	61	198	570	194	242	262	234	225	695	268

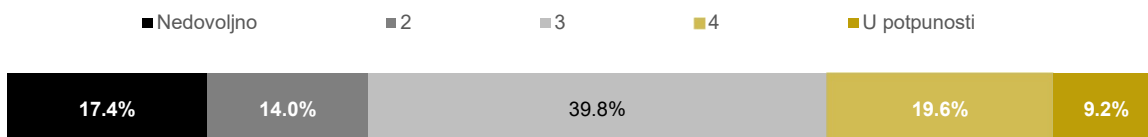
Napomena: Osenčena polja označavaju statistički značajne razlike između ispitanika na nivou značajnosti 0.05.

6. Svest o zaštiti i rizicima od zloupotrebe podataka o ličnosti

Kada je reč o mišljenju građana da li svoje podatke o ličnosti štite u dovoljnoj meri, rezultati pokazuju da 39,8% njih smatra da ih umereno štiti, 31,3% je mišljenja da ih nedovoljno štiti, dok 28,9% smatra da ih štiti u velikoj meri ili u potpunosti (Grafik 42)⁷.

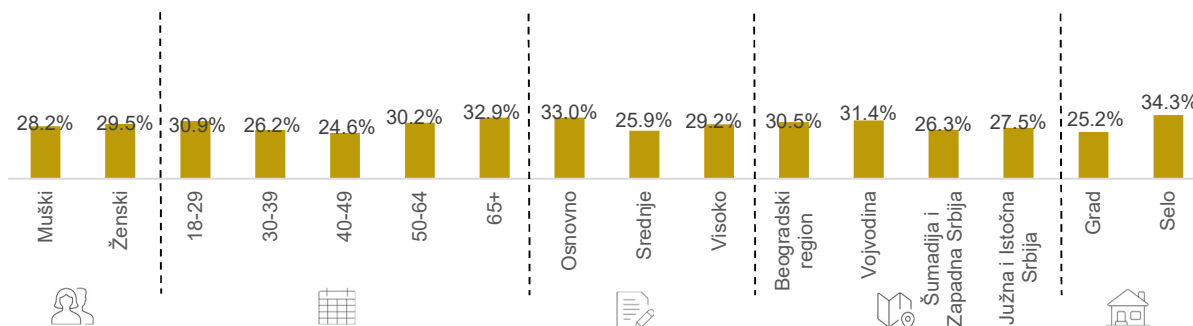

Grafik 42. Da li mislite da štite podatke o ličnosti u dovoljnoj meri?

Da svoje podatke o ličnosti štite u dovoljnoj meri u većem broju smatraju građani sa osnovnim obrazovanjem i žitelji seoskih sredina.

Grafik 43. Da li mislite da štite podatke o ličnosti u dovoljnoj meri? (zbir % odgovora 5 - U potpunosti i 4 - U velikoj meri, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

Kada je reč o tome kako građani štite svoje podatke o ličnosti, rezultati pokazuju da više od polovine ispitanih (59,3%) to čini tako što podatke ne daje izvorima koje ne smatra pouzdanim, 43,4% podešava

⁷ Pitanje „Da li mislite da štite podatke o ličnosti u dovoljnoj meri?“ je dodato u 2023. godini

privatnost na društvenim mrežama, dok 41,5% ograničava deljenje sadržaja na društvenim mrežama. Da svoje podatke štiti tako što ih ne daje nikome, sem državnim ustanovama kojima mora navodi 40,8% ispitanih, a isti broj navodi da koristi jake lozinke. Privatnost na aplikacijama podešava 32,6% ispitanih, 31,0% proverava da li je sajt siguran, 30,3% isključuje lokaciju na svom mobilnom telefonu, dok 8,8% koristi posebne aplikacije za bezbednost.

**Grafik 44. Kako štite svoje podatke o ličnosti?
(MOGUĆE VIŠE ODGOVORA)**

Rezultati prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika pokazuju da žene češće, nego muškarci, štite svoje podatke o ličnosti tako što isključuju lokaciju na svom telefonu, podešavaju privatnost na društvenim mrežama, kao i na aplikacijama i ograničavaju deljenje sadržaja na društvenim mrežama. Najstarija populacija (65+), ispitanici sa završenom samo osnovnom školom i žitelji seoskih sredina češće navode da svoje podatke štite tako što ih ne daju nikome sem državnim ustanovama kojima moraju, dok ispitanici do 65 godina starosti, srednje i visoko obrazovani i žitelji gradskih sredina, češće nego najstariji navode da ne daju podatke izvorima koje ne smatraju pouzdanim (Tabela 2).

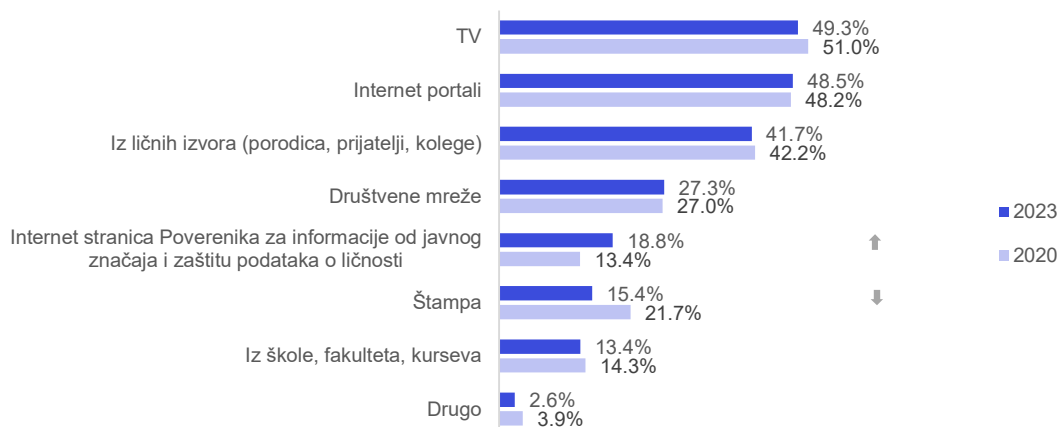
Tabela 2: Kako štítite svoje podatke o ličnosti? (% prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

	POL (%)		GODINE (%)					OBRAZOVANJE (%)			REGION (%)				TIP NASELJA (%)	
	Muški	Ženski	18-29	30-39	40-49	50-64	65+	Osnovno	Srednje	Visoko	Beogradski region	Vojvodina	Šumadija i Zapadna Srbija	Južna i Istočna Srbija	Grad	Selo
Ne dajem podatke nikome, sem državnim ustanovama kojima moram	43.6	38.3	30.9	20.9	28.7	48.8	72.5	61.3	29.4	32.0	33.9	40.8	45.9	41.7	27.9	59.7
Ne dajem podatke izvorima za koje smatram da nisu pouzdani	59.2	59.5	69.6	61.3	61.9	60.4	44.6	49.8	63.8	66.0	63.6	57.8	55.1	62.0	64.5	51.7
Isključujem lokaciju na svom mobilnom telefonu	24.1	36.0	37.3	35.6	36.0	27.0	16.1	19.8	36.4	34.2	32.2	32.0	27.1	30.2	35.9	22.0
Podešavam privatnost na društvenim mrežama	37.3	49.1	57.6	59.6	59.9	36.3	5.2	19.9	54.6	59.6	55.1	42.5	32.6	46.1	56.6	24.2
Podešavam privatnost na aplikacijama	28.9	35.9	40.6	47.4	48.8	23.1	3.0	16.2	41.0	41.9	43.2	31.4	24.8	32.7	43.8	16.2
Ograničavam deljenje sadržaja na društvenim mrežama	37.7	45.1	48.2	60.5	55.0	36.7	9.1	21.5	52.0	52.4	48.8	43.8	33.9	40.9	54.0	23.3
Proveravam da li je sajt siguran	33.1	29.0	39.7	43.3	40.6	26.3	6.2	11.9	42.0	38.2	36.1	30.7	24.4	34.1	39.5	18.4
Koristim posebne aplikacije za bezbednost	8.5	9.2	12.8	15.1	10.0	5.8	1.8	3.2	11.0	14.3	10.9	8.7	7.0	9.1	11.8	4.5
Koristim jake lozinke	40.8	40.7	52.0	58.0	51.9	35.4	9.0	17.6	53.6	50.9	49.5	42.5	31.4	41.5	52.9	23.0
Drugo	.4	.4	0.0	.4	.6	.4	.6	.5	.3	.7	1.1	.3	.3	0.0	.4	.4
Ništa od navedenog	3.7	3.1	2.0	1.2	.7	3.7	9.1	8.1	.7	1.4	1.6	2.8	6.3	2.3	1.6	5.9
N	582	629	222	202	301	230	256	419	595	197	281	325	340	264	718	493

Napomena: Osenčena polja označavaju statistički značajne razlike između ispitanika na nivou značajnosti 0.05.

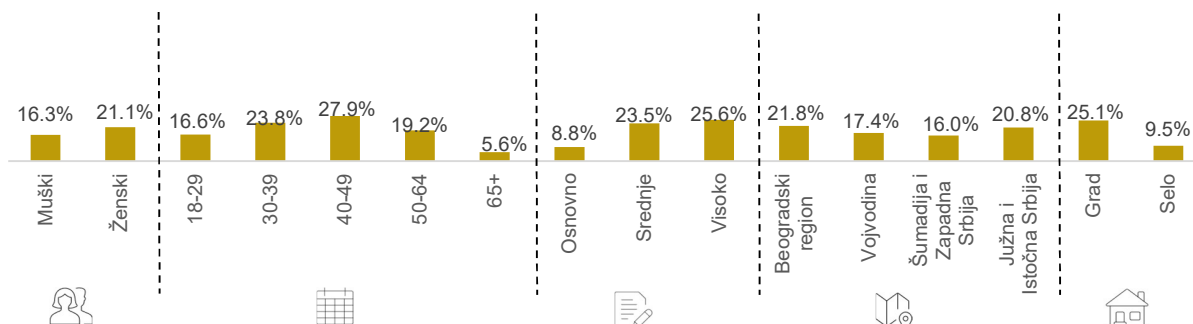
I u ovom talasu, građani su o temi zaštite podatka o ličnosti u najvećoj meri imali prilike da saznaju preko televizije (49,3%), zatim internet portala (48,5%) i iz ličnih izvora (41,7%). Pored pomenutih izvora, građani su imali prilike da o temi zaštite podataka o ličnosti saznaju i preko društvenih mreža (27,3%), kao i preko internet stranice Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti (18,8%), a broj onih koji su preko internet stranice Poverenika imali prilike da nešto saznaju o pomenutoj temi značajno je porastao u poređenju sa prethodnim talasom (13,4% u 2020.godini). Preko štampe se informisalo 15,4% građana, što je značajno manje nego u prethodnom talasu (21,7% u 2020. godini), dok se preko škole, fakulteta i kurseva informisalo 13,4% ispitanih (Grafik 45).

Grafik 45. Iz kojih izvora ste do sada imali priliku da saznate nešto o temi zaštite podataka o ličnosti? (MOGUĆE VIŠE ODGOVORA), trend

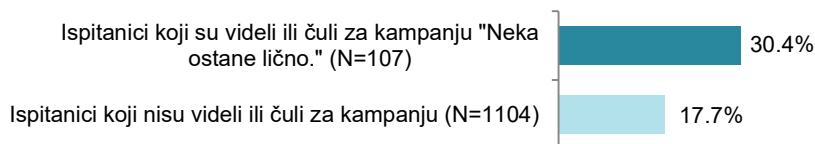
Rezultati prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika su očekivani i pokazuju da se o temi zaštite podataka o ličnosti preko televizije u najvećoj meri informiše populacija starija od 49 godina, oni sa završenom samo osnovnom školom, kao i žitelji seoskih sredina. S druge strane, građani starosti od 18 do 49 godina, srednje i visoko obrazovani, kao i žitelji urbanih sredina su se o pomenutoj temi u većoj meri informisali preko internet portala. Preko internet stranice Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti u većoj meri su se informisale žene, građani do 64 godina starosti, srednje i visoko obrazovani, kao i žitelji gradskih sredina.

Grafik 46. Internet stranica Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti (prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

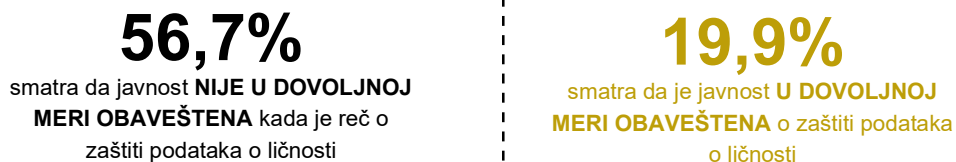

Kada je reč o informisanosti preko stranice Poverenika, postoji razlika između građana koji su videli ili čuli za kampanju „Neka ostane lično.“ i onih koji nisu. Internet stranica Poverenika značajno je češće bila izvor informisanja, o temi zaštite podataka o ličnosti, među ispitanicima koji su upoznati sa kampanjom (30,4%), u poređenju sa onima koji nisu (17,7%).

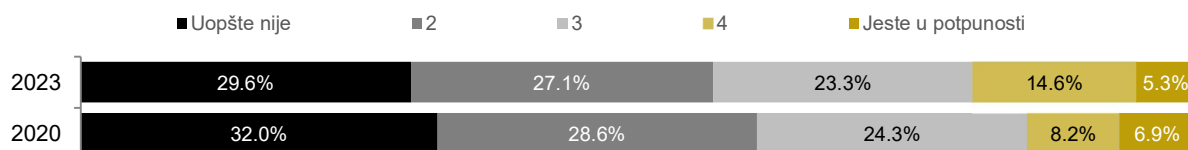
Grafik 47. Internet stranica Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti (prema upoznatosti sa kampanjom „Neka ostane lično.“)

Više od polovine građana (56,7%) smatra da javnost nije u dovoljnoj meri obaveštena kada je reč o zaštiti podataka o ličnosti, dok je 23,3% njih je neodlučno. S druge strane, 19,9% ispitanika smatra da je javnost u dovoljnoj meri obaveštena o zaštiti podataka o ličnosti, a broj građana koji tako misle značajno je porastao u poređenju sa prethodnim talasom (15,1% u 2020. godini).

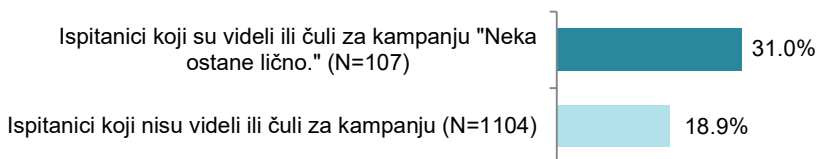

Grafik 48. Prema vašem mišljenju, da li je javnost obaveštena u dovoljnoj meri kada je reč o zaštiti podataka o ličnosti? (trend)

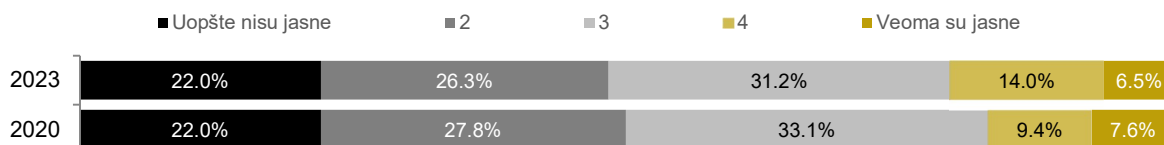
Nisu pronađene značajne razlike u mišljenjima ispitanika s obzirom na njihove socio-demografske karakteristike, a rezultati pokazuju da razlike postoje između ispitanika koji su videli ili čuli za kampanju „Neka ostane lično.“ i onih koji nisu. Građani koji su upoznati sa kampanjom u većem broju smatraju da je javnost u dovoljnoj meri obaveštena kada je reč o zaštiti podataka o ličnosti (31,0%) u poređenju sa onima koji nisu (18,9%).

Grafik 49. Prema vašem mišljenju, da li je javnost obaveštena u dovoljnoj meri kada je reč o zaštiti podataka o ličnosti? (zbir % odgovora 5-Jeste u potpunosti i 4-Donekle, prema upoznatosti sa kampanjom „Neka ostane lično.“)

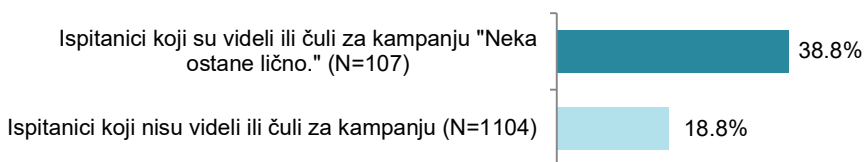
Skoro svaki drugi građanin (48,3%) je mišljenja da dostupne informacije o zaštiti podataka o ličnosti nisu jasne, dok je nešto manje od trećine ispitanika (31,2%) neodlučno. Da su dostupne informacije o zaštiti podataka o ličnosti jasne smatra svaki peti ispitanik (20,5%), a broj onih koji smatraju pomenuto značajno je porastao u poređenju sa prethodnim talasom (17,0% u 2020. godini).

Grafik 50. Šta biste rekli, koliko su dostupne informacije o zaštiti podataka o ličnosti jasne? (trend)

Rezultati pokazuju da nema razlika između ispitanika s obzirom na njihove socio-demografske karakteristike, dok su kada je reč o upoznatosti sa kampanjom „Neka ostane lično.“ pronađene razlike između ispitanika. Građani koji su videli ili čuli za kampanju u značajno većem broju (38,8%) smatraju da su dostupne informacije o zaštiti podataka o ličnosti jasne, u poređenju sa građanima koji nisu (18,8%).

Grafik 51. Šta biste rekli, koliko su dostupne informacije o zaštiti podataka o ličnosti jasne? (zbir % odgovora 5-Veoma su jasne i 4-Donekle su jasne, prema upoznatosti sa kampanjom „Neka ostane lično.“)

Kada su u pitanju informacije koje su građanima najpotrebnije kada je reč o zaštiti podataka o ličnosti, rezultati pokazuju da su to i dalje informacije o tome ko može da im traži lične podatke (69,1%), iako se broj onih koji navode da su im ove informacije najpotrebnije značajno smanjio u odnosu na prethodni talas (73,1% u 2020. godini). Pored pomenutih informacija, 62,7% građana navodi da bi im bile potrebne i informacije kome mogu da se obrate u slučaju zloupotrebe podataka o ličnosti, a 58,7% navodi da bi im bile potrebne informacije o njihovim pravima na zaštitu podataka o ličnosti. Građanima bi bili potrebni i primeri šta je ugrožavanje podataka o ličnosti iz realnog života (58,1%), kraće i sažetije informacije o zaštiti podataka o ličnosti (52,2%), a 47% navodi da su im potrebne i/ili informacije šta mogu da očekuju u procesu u vezi sa zloupotrebom podataka o ličnosti. Objašnjenja najvažnijih i stručnih pojmova kada je reč o zaštiti podataka o ličnosti smatra korisnim 39,9% građana.

Grafik 52. Kakve informacije bi vam bile najpotrebnije kada je reč o zaštiti podataka o ličnosti? (MOGUĆE VIŠE ODGOVORA), trend

Rezultati prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika pokazuju da su informacije o pravima građana na zaštitu podataka, kao i informacije o tome šta građani mogu očekivati u procesu u vezi sa zloupotrebom podataka o ličnosti u većoj meri potrebne muškarcima nego ženama. Generalno, rezultati pokazuju da su građani starosti do 49 godina, ispitanici sa srednjim i visokim obrazovanjem, kao i žitelji gradskih sredina u većem broju zainteresovani da saznaju više informacija o zaštiti podataka o ličnosti. Stanovnici Beograda i Vojvodine u većem broju od žitelja Šumadije i Zapadne Srbije navode da su im potrebne informacije o njihovim pravima na zaštitu podataka o ličnosti (Tabela 3).

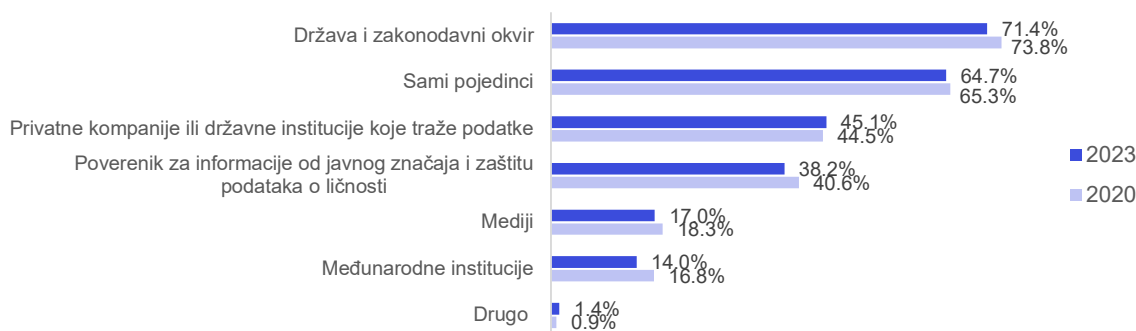
Tabela 3: Kakve informacije bi vam bile najpotrebnije kada je reč o zaštiti podataka o ličnosti? (% prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

	POL (%)		GODINE (%)					OBRAZOVANJE (%)			REGION (%)				TIP NASELJA (%)	
	Muški	Ženski	18-29	30-39	40-49	50-64	65+	Osnovno	Srednje	Visoko	Beogradski region	Vojvodina	Šumadija i Zapadna Srbija	Južna i Istočna Srbija	Grad	Selo
Objašnjenja najvažnijih i stručnih pojmova	41.9	38.1	46.5	42.2	39.7	35.0	37.2	35.1	43.6	39.0	39.2	39.7	37.6	44.0	40.9	38.5
Primeri o tome šta je ugrožavanje podataka o ličnosti iz realnog života	58.5	57.7	62.8	65.6	63.2	54.5	45.2	50.8	60.2	67.1	62.6	54.8	57.1	58.6	60.6	54.5
Kratke i sažete informacije o zaštiti podataka o ličnosti	52.4	52.1	55.9	66.5	53.2	47.6	40.6	44.1	55.0	61.1	56.4	53.2	46.1	54.4	56.9	45.4
Informacije o našim pravima na zaštitu podataka o ličnosti	62.8	54.9	60.0	68.0	68.3	57.5	39.9	49.8	62.3	66.6	64.8	63.6	50.1	57.2	65.0	49.5
Ko može da nam traži lične podatke	68.9	69.3	68.3	69.5	71.3	62.8	72.7	68.9	68.8	70.5	71.3	67.9	68.6	69.0	69.9	68.0
Informacije kome možemo da se obratimo u slučaju zloupotrebe podataka o ličnosti	61.3	64.0	66.7	71.6	67.8	57.6	50.9	54.2	66.6	69.3	66.4	64.4	56.1	65.3	66.7	57.0
Informacije šta možemo da očekujemo u procesu u vezi sa zloupotrebom podataka o ličnosti	50.6	44.5	52.0	58.9	47.5	47.0	34.5	40.4	51.0	51.7	48.7	49.4	39.8	53.4	51.6	41.2
Drugo	1.6	2.5	0.0	0.0	0.0	1.9	7.9	5.3	.3	.2	.3	2.1	3.2	2.3	.1	4.9
N	582	629	222	202	301	230	256	419	595	197	281	325	340	264	718	493

Napomena: Osenčena polja označavaju statistički značajne razlike između ispitanika na nivou značajnosti 0.05.

Isto kao i u prethodnom talasu, i u ovom, najveći broj ispitanika smatra da su za zaštitu podataka o ličnosti prvenstveno odgovorni država i zakonodavni okvir (71,4%), a zatim sami pojedinci (64,7%). Odgovornost privatnih kompanija ili državnih institucija koje traže podatke prepoznaje 45,1% ispitanih, dok 38,2% građana smatra da je institucija Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti odgovorna za zaštitu pomenutih podataka. Za 17,0% ispitanih odgovornost je i na strani medija, dok su za 14,0% njih strane vlade odgovorne za zaštitu podatka o ličnosti.

Grafik 53. Prema vašem mišljenju, ko je prvenstveno odgovoran za zaštitu podataka o ličnosti? (MOGUĆE VIŠE ODGOVORA), trend

Da je odgovornost za zaštitu podataka o ličnosti na privatnim kompanijama ili državnim institucijama koje traže podatke u većem broju smatraju muškarci, građani starosti od 18 do 49 godina u poređenju sa ispitanicima 65+, kao i žitelji gradskih sredina. Da su sami pojedinci najodgovorniji za zaštitu podataka o ličnosti u većem procentu smatraju ispitanici starosti od 30 do 49 godina u poređenju sa građanima starijim od 50 godina, kao i srednje i visoko obrazovani i žitelji gradskih sredina. Odgovornost države i zakonodavnih okvira u većem broju prepoznaju muškarci, građani starosti od 40 do 49 godina u poređenju sa najstarijim ispitanicima (65+), kao i stanovnici Beograda u poređenju sa žiteljima Vojvodine i Šumadije i Zapadne Srbije. Da je za zaštitu podataka o ličnosti odgovorna i institucija Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti u većoj meri smatraju građani starosti od 18 do 49 godina, srednje i visoko obrazovani, kao i stanovnici urbanih sredina. Odgovornost međunarodnih institucija u većoj meri prepoznaju građani starosti od 18 do 49 godina u poređenju sa najstarijom populacijom (65+), dok odgovornost medija u većem broju navode muškarci nego žene.

Tabela 4: Prema vašem mišljenju, ko je prvenstveno odgovoran za zaštitu podataka o ličnosti? (prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

	POL		GODINE					OBRAZOVANJE			REGION				TIP NASELJA	
	Muški	Ženski	18-29	30-39	40-49	50-64	65+	Osnovno	Srednje	Visoko	Beogradski region	Vojvodina	Šumadija i Zapadna Srbija	Južna i Istočna Srbija	Grad	Selo
Privatne kompanije ili državne institucije koje traže podatke	50.6	39.9	49.8	51.0	48.6	40.6	36.0	42.3	45.0	51.2	50.1	47.4	40.7	42.5	48.1	40.6
Sami pojedinci	64.2	65.1	62.6	74.6	69.7	60.1	56.7	56.2	69.2	69.0	67.9	64.6	62.0	64.7	67.4	60.7
Država i zakonodavni okviri	74.4	68.6	67.6	73.6	78.5	67.8	67.8	66.9	72.9	76.2	79.8	70.2	64.9	72.2	72.7	69.5
Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti	35.7	40.5	45.7	49.1	46.5	30.9	19.8	28.6	42.3	46.2	42.6	38.7	34.7	37.4	43.7	30.2
Međunarodne institucije	13.8	14.2	20.3	17.9	13.8	13.3	6.4	13.6	14.3	13.9	14.6	13.7	14.4	13.3	14.0	14.0
Mediji	20.5	13.7	21.2	19.2	13.7	19.3	13.3	17.4	16.7	16.9	17.2	16.3	19.5	14.3	16.3	18.0
Drugo	1.2	1.5	0.0	0.0	0.0	1.0	5.6	3.8	.1	0.0	.4	1.9	2.3	.7	.3	3.0
N	582	629	222	202	301	230	256	419	595	197	281	325	340	264	718	493

Napomena: Osenčena polja označavaju statistički značajne razlike između ispitanika na nivou značajnosti 0.05.

Kada je reč o mišljenju građana u kojoj meri su ljudi poput njih svesni rizika od zloupotrebe podataka o ličnosti, 43,6% njih smatra da nisu svesni, 30,9% je neodlučno, dok 25,5% ispitanih navodi da su ljudi svesni pomenutog rizika. Nema značajnih razlika u poređenju sa prethodnim talasom.

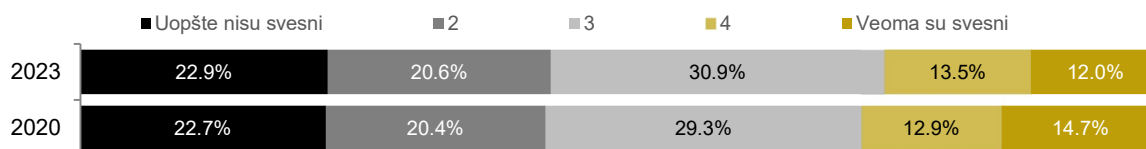
43,6%

smatra da ljudi poput njih **NISU SVESNI RIZIKA** od zloupotrebe podataka o ličnosti

25,5%

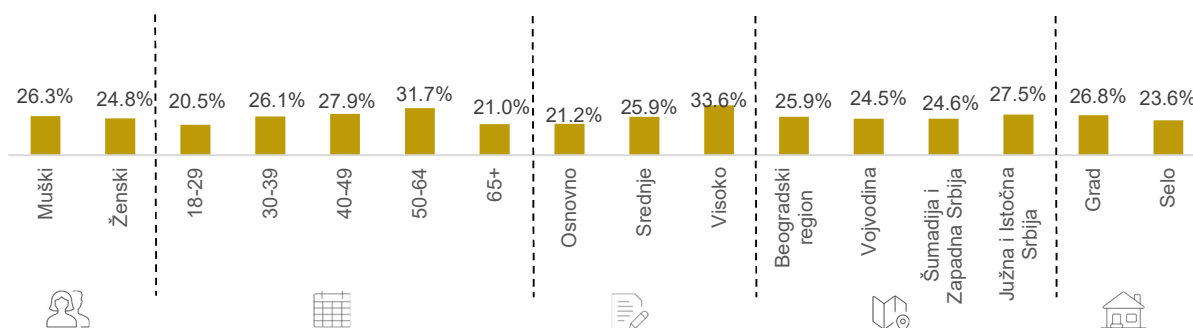
smatra da su ljudi poput njih **SVESNI RIZIKA** od zloupotrebe podataka o ličnosti

Grafik 54. Prema vašem mišljenju, u kojoj su meri ljudi poput vas svesni rizika od zloupotrebe podataka o ličnosti? (trend)

Građani sa visokim obrazovanjem u većoj meri od onih sa završenom samo osnovnom školom, smatraju da su ljudi poput njih svesni rizika od zloupotrebe podataka o ličnosti. Nema značajnih razlika između ispitanika koji su videli ili čuli za kampanju „Neka ostane lično“ i onih koji nisu.

Grafik 55. Prema vašem mišljenju, u kojoj su meri ljudi poput vas svesni rizika od zloupotrebe podataka o ličnosti? (zbir % odgovora 5 - Veoma su svesni i 4 - Donekle su svesni, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

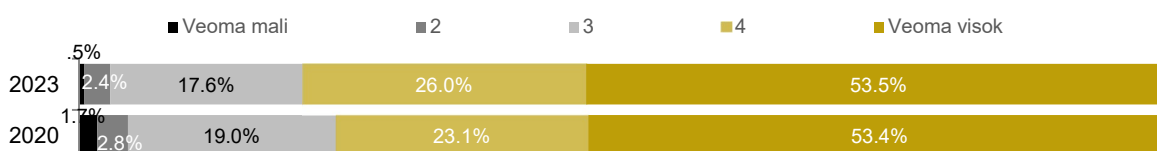

Većina građana Srbije smatra da je rizik od ugrožavanja (zloupotrebe) podataka o ličnosti visok (79,6%), pri čemu više od polovine (53,5%) navodi da je pomenuti rizik veoma visok. Da je rizik umeren smatra 17,6% ispitanih, dok je za 2,9% građana rizik od ugrožavanja podataka o ličnosti mali. Iako nema značajnih razlika u poređenju sa prethodnim talasom, primetan je blagi rast građana koji smatraju da je danas rizik od ugrožavanja podataka o ličnosti visok (79,6% u poređenju sa 76,5% u 2020. godini).

2,9%
smatra da je danas **rizik od ugrožavanja (zloupotrebe) podataka o ličnosti MALI**

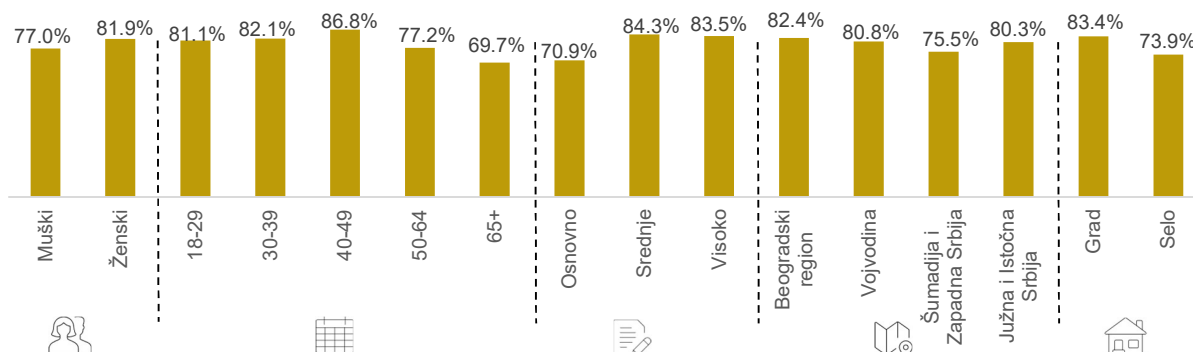
79,6%
smatra da je danas **rizik od ugrožavanja (zloupotrebe) podataka o ličnosti VISOK**

Grafik 56. Šta biste rekli, koliki je danas rizik od ugrožavanja (zloupotrebe) podataka o ličnosti? (trend)

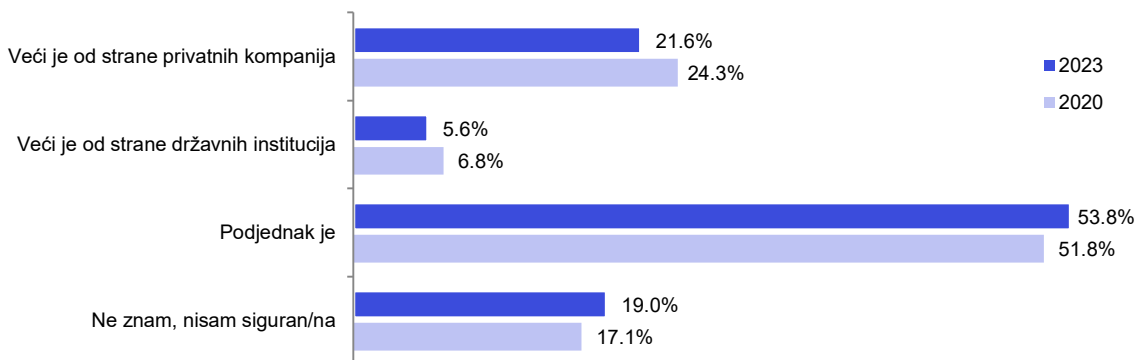
Žene, građani starosti između 18 i 49 godina, srednje i visoko obrazovani ispitanici, kao i žitelji gradskih sredina u većem broju smatraju da je rizik od ugrožavanja (zloupotrebe) podataka o ličnosti danas visok. Nema razlika u mišljenju ispitanika koji su videli ili čuli za kampanju „Neka ostane lično.“ i onih koji nisu.

Grafik 57. Šta biste rekli, koliki je danas rizik od ugrožavanja (zloupotrebe) podataka o ličnosti? (zbir % odgovora 5 - Veoma visok i 4 - Donekle visok, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

I u ovom talasu više od polovine građana (53,8%) smatra da nema razlike između privatnih kompanija i državnih institucija kada je reč o riziku od ugrožavanja (zloupotrebe) podataka. Za 21,6% građana rizik od ugrožavanja je veći od strane privatnih kompanija, dok 5,6% ispitanih smatra da je rizik veći od strane državnih institucija. Ostali ispitanici (19,0%) navode da ne znaju, odnosno nisu sigurni da li je rizik od ugrožavanja (zloupotrebe) podataka o ličnosti veći od strane privatnih kompanija ili državnih institucija ili je podjednak.

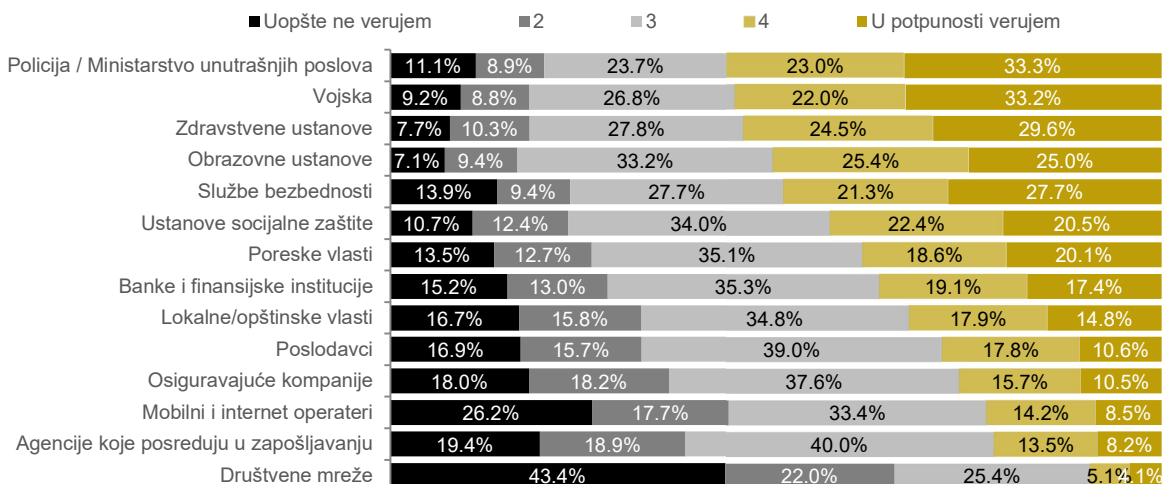
Grafik 58. Da li biste rekli da je rizik od ugrožavanja (zloupotrebe) podataka o ličnosti veći od strane privatnih kompanija, od strane državnih institucija, ili nema razlike? (trend)

Da je rizik od ugrožavanja podataka o ličnosti veći od strane privatnih kompanija u većem broju smatraju najstariji građani (31,9%), u poređenju sa ispitanicima starosti između 30 i 39 godina (16,3%) i 40 i 49 godina (16,8%), kao i stanovnici Beograda (26,8%) i Šumadije i Zapadne Srbije (23,2%) u poređenju sa žiteljima Vojvodine (15,0%). Da je rizik od ugrožavanja podataka od strane privatnih kompanija i državnih institucija podjednak u većem broju smatraju građani do 64 godina starosti (preko 50%) u poređenju sa najstarijom populacijom (38,2%) kao i srednje (60,1%) i visoko obrazovani (54,9%) u poređenju sa onima sa završenom samo osnovnom školom (44,3%). Pomenuto u većem broju smatraju i žitelji gradskih sredina (58%) u poređenju sa stanovnicima seoskih sredina (47,6%).

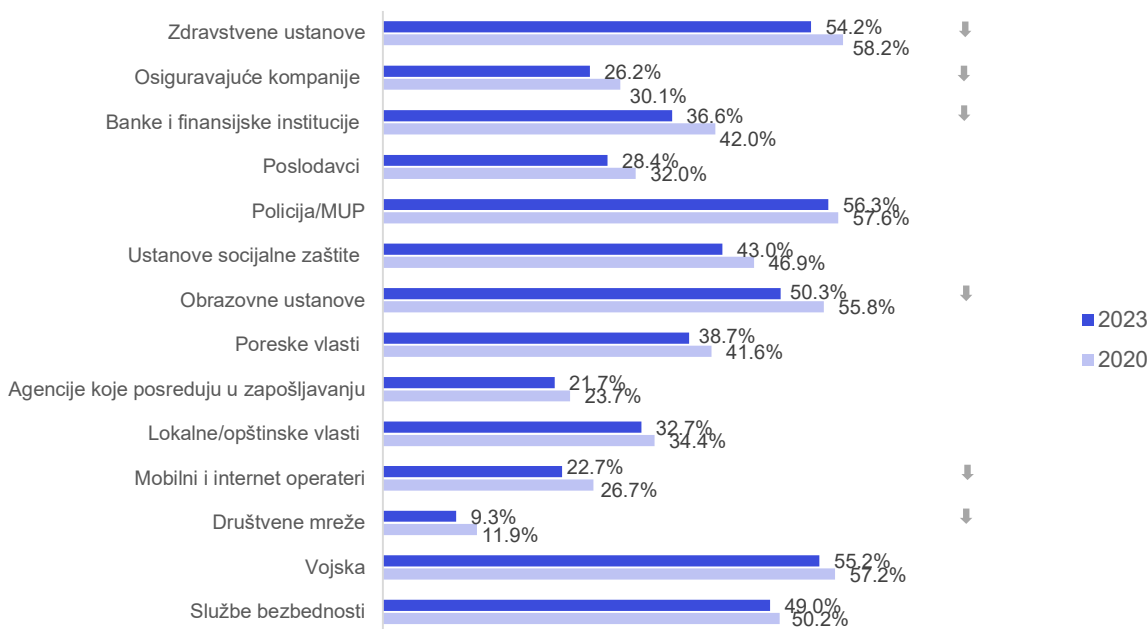
Građani u najvećoj meri veruju da njihove lične podatke na zakonit način koriste policija/Ministarstvo unutrašnjih poslova (56,3%), vojska (55,2%) i zdravstvene ustanove (54,2%). S druge strane, najmanje poverenja imaju u društvene mreže (9,3%), agencije za posredovanje u zapošljavanju (21,7%) i mobilne i internet operatore (22,7%).

Grafik 59. U kojoj meri verujete da sledeće institucije i organizacije koriste vaše lične podatke na zakonit način?

U poređenju sa prethodnim talasom, u 2023. godini se smanjio broj građana koji veruje da zdravstvene ustanove, osiguravajuće kuće, banke i finansijske institucije, obrazovne ustanove, mobilni i internet operateri i društvene mreže koriste njihove lične podatke na zakonit način.

Grafik 60. U kojoj meri verujete da sledeće institucije i organizacije koriste vaše lične podatke na zakonit način? (zbir % 5-U potpunosti verujem i 4 - Donekle verujem), trend

Žene, najstariji građani (65+), oni sa završenim samo osnovnim obrazovanjem, kao i žitelji seoskih sredina u većoj meri veruju da pojedine privatne kompanije i državne ustanove koriste njihove lične podatke na zakonit način (Tabela 5).

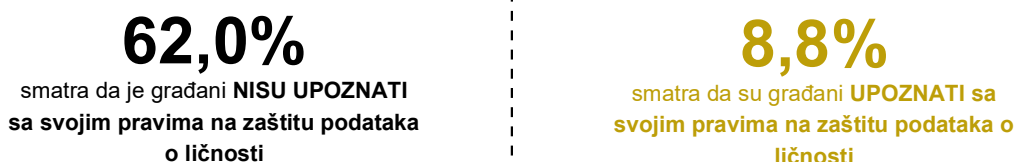
Tabela 5: Molim vas da mi kažete u kojoj meri verujete da sledeće institucije i organizacije koriste vaše lične podatke na zakonit način? (zbir % 5-U potpunosti verujem i 4 - Donekle verujem, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

	POL (%)		GODINE (%)					OBRAZOVANJE (%)			REGION (%)				TIP NASELJA (%)	
	Muški	Ženski	18-29	30-39	40-49	50-64	65+	Osnovno	Srednje	Visoko	Beogradski region	Vojvodina	Šumadija i Zapadna Srbija	Južna i Istočna Srbija	Grad	Selo
Zdravstvene ustanove	50.2	57.8	54.8	39.0	44.0	54.9	76.9	65.7	48.1	47.9	51.4	56.1	56.5	51.7	46.3	65.6
Osiguravajuće kompanije	23.2	29.0	31.7	20.2	29.2	25.2	23.5	27.3	25.7	25.5	19.4	26.5	29.8	28.4	25.0	27.9
Banke i finansijske institucije	29.7	43.0	39.5	30.3	39.9	35.7	35.9	34.5	37.8	37.1	31.3	38.2	36.1	40.8	36.7	36.4
Poslodavci	28.1	28.8	36.5	24.4	28.2	28.2	25.0	29.8	26.2	32.1	21.5	33.2	27.3	31.2	27.2	30.2
Policija/MUP	51.1	61.2	58.1	44.7	51.8	50.7	74.5	65.7	51.9	49.9	55.7	57.8	56.1	55.5	50.9	64.2
Ustanove socijalne zaštite	40.7	45.1	42.4	34.0	39.6	38.5	58.4	53.0	36.9	40.0	42.4	45.2	44.4	39.0	36.8	52.0
Obrazovne ustanove	45.5	54.8	57.6	38.4	48.1	45.3	60.5	54.8	47.5	49.4	50.8	50.1	49.8	50.8	47.7	54.2
Poreske vlasti	37.3	40.1	31.6	34.0	38.8	36.3	50.8	45.3	34.4	37.8	37.8	42.9	36.6	37.3	33.6	46.2
Agencije koje posreduju u zapošljavanju	22.6	21.0	28.1	20.5	20.6	22.7	17.6	20.6	22.8	20.8	17.9	21.4	23.7	23.6	20.7	23.3
Lokalne/opštinske vlasti	30.4	34.8	27.6	25.2	23.3	29.9	56.6	46.5	24.1	29.3	29.1	36.0	35.9	28.3	23.6	45.9
Mobilni i internet operateri	20.2	25.0	24.2	18.9	20.1	27.2	23.3	23.6	23.3	19.0	20.6	19.7	26.4	23.8	20.5	25.9
Društvene mreže	9.3	9.2	12.7	13.7	9.8	8.7	2.6	5.3	11.4	11.4	8.4	7.5	9.9	11.6	10.0	8.2
Vojska	51.7	58.4	52.6	41.6	50.2	49.1	79.7	64.5	51.9	45.6	54.7	53.3	57.6	55.1	47.9	65.8
Službe bezbednosti	46.4	51.3	52.0	37.1	45.0	47.2	61.9	56.4	45.1	44.7	48.1	52.9	49.4	44.5	43.2	57.4
N	582	629	222	202	301	230	256	419	595	197	281	325	340	264	718	493

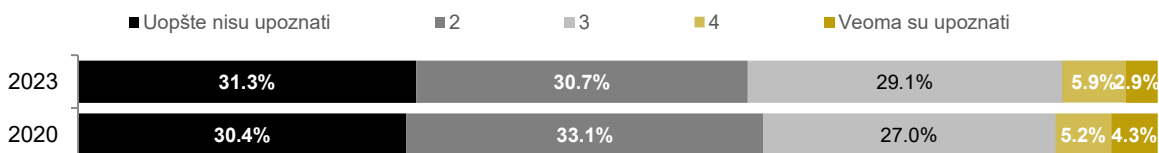
Napomena: Osenčena polja označavaju statistički značajne razlike između ispitanika na nivou značajnosti 0.05.

7. Svest o pravima i načinu zaštite podataka o ličnosti

Kao i u prošlom talasu, i u ovom većina ispitanika (62,0%) smatra da građani nisu upoznati sa svojim pravima na zaštitu podataka o ličnosti, 29,1% njih nije sigurno da li jesu ili nisu, dok samo 8,8% smatra da su građani upoznati sa svojim pravima u nekoj meri. Nema značajnih razlika u odnosu na prethodni talas (Grafik 61).

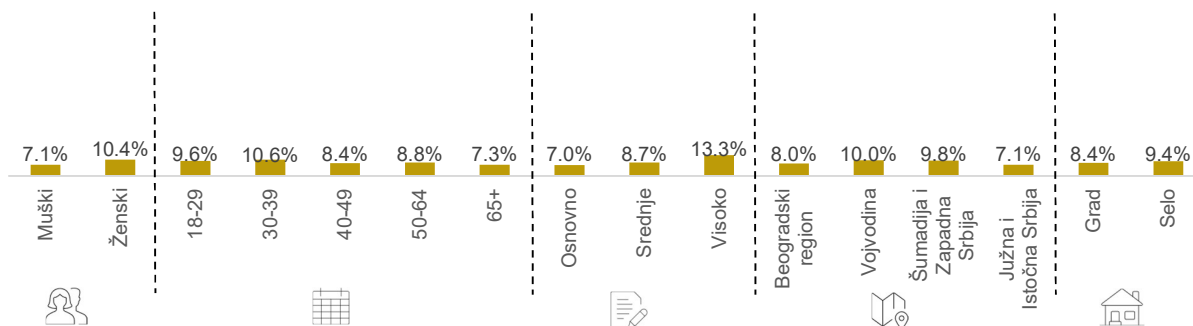

Grafik 61. U kojoj meri biste rekli da su ljudi upoznati sa svojim pravima na zaštitu podataka o ličnosti? (trend)

Žene i visoko obrazovani ispitanici u većem broju smatraju da su građani upoznati sa svojim pravima na zaštitu podataka o ličnosti.

Grafik 62. U kojoj meri biste rekli da su ljudi upoznati sa svojim pravima na zaštitu podataka o ličnosti? (zbir % odgovora 5 - Veoma su upoznati i 4 - Donekle su upoznati, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

Kada je reč o privatnim kompanijama, 44,6% ispitanih nije sigurno da li građani mogu da ostvare svoja prava na zaštitu podataka o ličnosti, 35,3% njih smatra da ne mogu, dok je 20,1% mišljenja da mogu. Nema značajnih razlika u poređenju sa prethodni talasom.

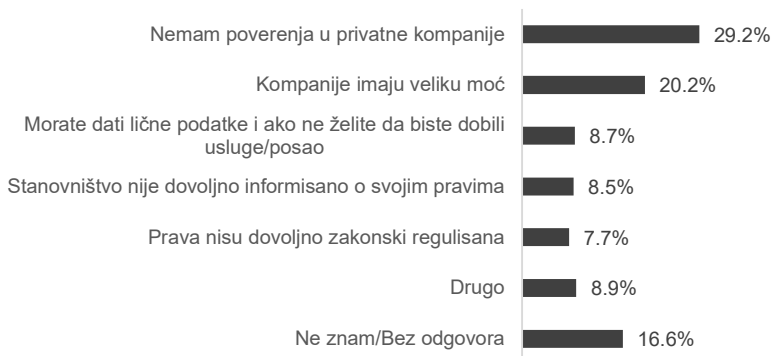
Grafik 63. Kada je reč o PRIVATNIM KOMPANIJAMA, u kojoj meri smatrate da građani mogu da ostvare svoja prava na zaštitu podataka o ličnosti? (trend)

Žene (22,7%) u većoj meri od muškaraca (17,3%) smatraju da građani mogu da ostvare svoja prava na zaštitu podataka o ličnosti, kada je reč o privatnim kompanijama.

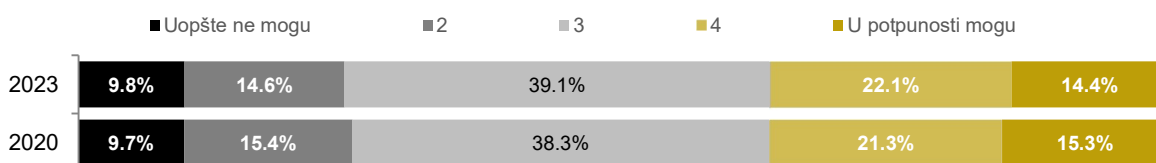
Građani koji smatraju da se prava na zaštitu podataka o ličnosti ne mogu ostvariti kada su u pitanju privatne kompanije, kao razlog za takav stav navode da nemaju poverenja u privatne kompanije (29,2%), a zatim mišljenje da kompanije imaju veliku moć (20,2%), zbog čega smatraju da je teško dokazati zloupotrebu podataka o ličnosti. Pored pomenutih, kao razloge građani navode i da ako neko želi da dobije neku uslugu ili posao mora dati lične podatke i ako to ne želi (8,7%), ali i da stanovništvo nije dovoljno informisano o svojim pravima (8,5%). Da je razlog to što prava nisu zakonski dovoljno regulisana smatra 7,7% ispitanih.

Grafik 64. Zašto mislite da građani ne mogu da ostvare svoja prava na zaštitu podataka o ličnosti, kada je reč o PRIVATNIM KOMPANIJAMA? (N=427) (kodirano na osnovu spontanijih odgovora)

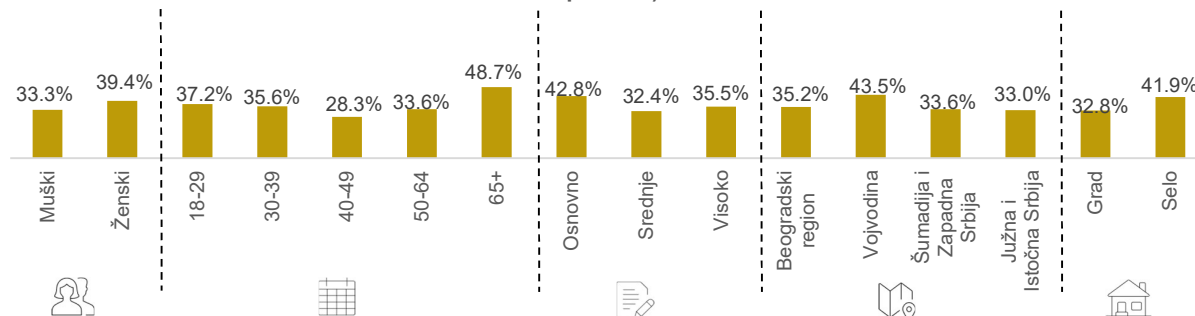
Više od trećine ispitanih (39,1%) navodi da nije sigurno u to da li građani mogu ostvariti svoja prava na zaštitu podataka o ličnosti kada su u pitanju državne institucije, 36,5% njih smatra da mogu, dok je 24,4% njih mišljenja da ne mogu ostvariti pomenuto. U poređenju sa prethodnim talasom nema značajnih razlika.

Grafik 65. Kada je reč o DRŽAVNIM INSTITUCIJAMA, u kojoj meri smatrate da građani mogu da ostvare svoja prava na zaštitu podataka o ličnosti? (trend)

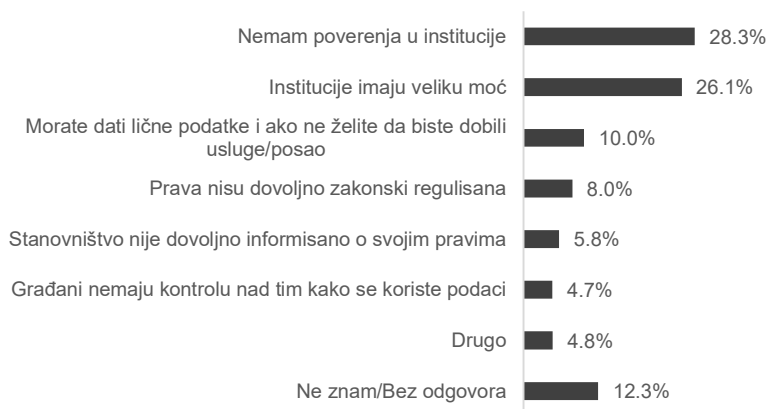
Rezultati prema socio-demografskim karakteristikama pokazuju da žene, najstariji građani (65+), oni sa završenom samo osnovnom školom i žitelji seoskih sredina u većoj meri veruju da građani mogu ostvariti svoja prava na zaštitu podataka o ličnosti kada je reč o državnim institucijama.

Grafik 66. Kada je reč o DRŽAVNIM INSTITUCIJAMA, u kojoj meri smatrate da građani mogu da ostvare svoja prava na zaštitu podataka o ličnosti? (zbir % odgovora 5 - U potpunosti mogu i 4 - Donekle mogu, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

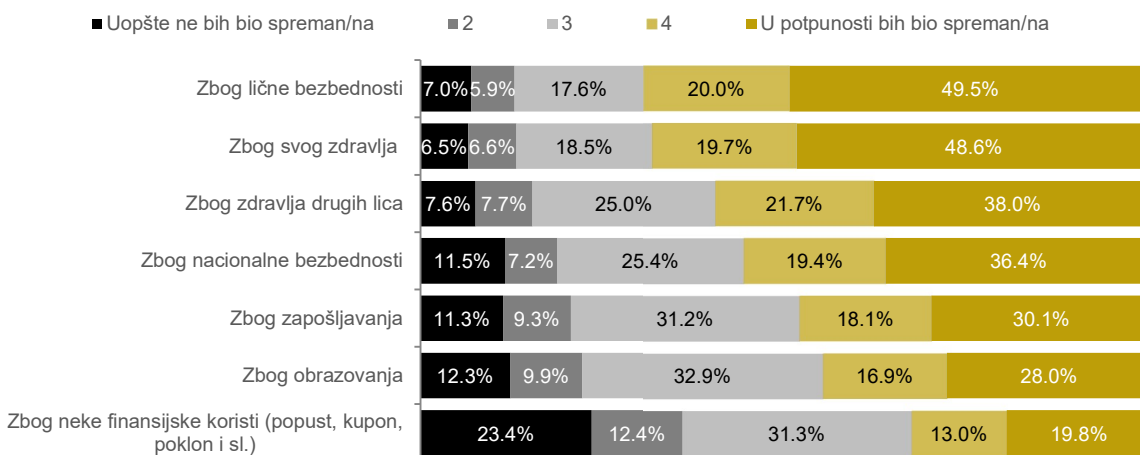
Slično kao i kada je reč o privatnim kompanijama, građani koji smatraju da se prava na zaštitu podataka o ličnosti ne mogu ostvariti kada su u pitanju državne institucije, kao razloge za pomenuto najčešće navode to što nemaju poverenja u institucije (28,3%), kao i mišljenje da institucije imaju veliku moć (26,1%), zbog koje smatraju da je teško dokazati zloupotrebu podataka o ličnosti s njihove strane. Pored pomenutih kao razlog navodi se i taj da se podaci o ličnosti moraju dati, čak i ako se to ne želi, u zamenu za uslugu ili posao (10%), da prava nisu dovoljno zakonski regulisana (8,0%), ali i da stanovništvo nije dovoljno informisano o svojim pravima (5,8%). Da građani ne mogu ostvariti svoja prava jer nemaju kontrolu nad korišćenjem datih podataka smatra 4,7% ispitanih.

Grafik 67. Zašto mislite da građani ne mogu da ostvare svoja prava na zaštitu podataka o ličnosti, kada je reč o DRŽAVNIM INSTITUCIJAMA? (N=295) (kodirano na osnovu spontanijih odgovora)

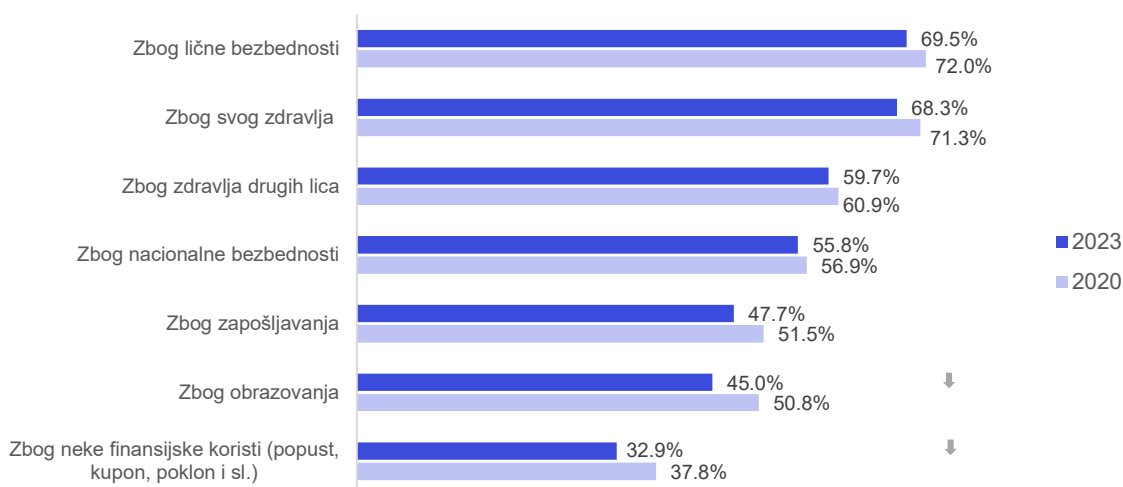
Pitali smo građane, u kojoj meri bi bili spremni da prihvate ograničenje njihovih prava na zaštitu podataka o ličnosti. Rezultati pokazuju da je i dalje najveći broj građana Srbije spreman da prihvati pomenuto ograničenje zbog svoje lične bezbednosti (69,5%), a zatim zbog svog zdravlja (68,3%). S druge strane, građani su najmanje spremni da njihovo pravo na zaštitu podataka o ličnosti bude ograničeno zbog neke finansijske koristi, kao što su popusti, kuponi, pokloni i slično (32,9%).

Grafik 68: U kojoj meri biste bili spremni da vaše pravo na zaštitu podataka o ličnosti bude ograničeno iz sledećih razloga?

U poređenju sa prethodnim talasom, u 2023. godini se smanjio broj građana koji bi bio spreman da njihovo pravo na zaštitu podataka o ličnosti bude ograničeno zbog obrazovanja (45%, u poređenju sa 50,8% u 2020. godini) i zbog neke finansijske koristi, kao što su popusti, kuponi, pokloni i slično (32,9%, u poređenju sa 37,8% u 2020. godini).

Grafik 69. U kojoj meri biste bili spremni da vaše pravo na zaštitu podataka o ličnosti bude ograničeno iz sledećih razloga? (zbir % 5-U potpunosti bih bio spreman/a i 4 - Donekle bih bio spreman/a), trend

Rezultati prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika pokazuju da su žene, u poređenju sa muškarcima, spremnije da prihvate da njihovo pravo na zaštitu podataka o ličnosti bude ograničeno zbog nacionalne bezbednosti. Na ograničenje svojih prava na zaštitu podataka o ličnosti zbog njihove lične, ali i nacionalne bezbednosti, zbog njihovog zdravlja i zdravlja drugih lica spremniji su i građani starosti 65 godina

i više. S druge strane, građani starosti do 49 godina su u većoj meri od starijih spremni da prihvate da njihovo pravo na zaštitu podaka o ličnosti bude ograničeno zbog obrazovanja, zaposlenja, ali i neke finansijske koristi. Građani sa osnovnim obrazovanjem, kao i žitelji seoskih sredina su spremniji da prihvate da njihovo pravo na zaštitu podataka o ličnosti bude ograničeno zbog njihove lične bezbednosti, zbog nacionalne bezbednosti, njihovog zdravlja, ali i i zdravlja drugih lica. Stanovnici Vojvodine, Šumadije i Zapadne Srbije i jugoistočne Srbije su spremniji, nego stanovnici Beograda, da prihvate da njihovo pravo na zaštitu podataka o ličnosti bude ograničeno zbog nacionalne bezbednosti (Tabela 6).

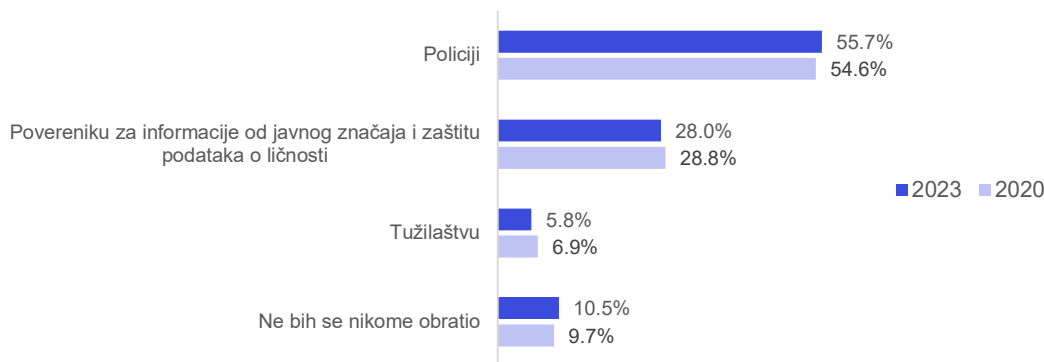
Tabela 6: U kojoj meri biste bili spremni da vaše pravo na zaštitu podataka o ličnosti bude ograničeno iz sledećih razloga? (zbir % 5-U potpunosti bih bio spreman/na i 4 – Donekle bih bio spreman/na, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

	POL (%)		GODINE (%)					OBRAZOVANJE (%)			REGION (%)				TIP NASELJA (%)	
	Muški	Ženski	18-29	30-39	40-49	50-64	65+	Osnovno	Srednje	Visoko	Beogradski region	Vojvodina	Šumadija i Zapadna Srbija	Južna i Istočna Srbija	Grad	Selo
Zbog lične bezbednosti	67.0	71.9	69.1	67.6	68.1	59.0	82.5	74.5	66.2	68.9	65.0	72.3	71.1	68.9	65.3	75.6
Zbog nacionalne bezbednosti	52.1	59.2	53.8	50.0	54.8	47.0	71.2	65.3	50.3	52.2	45.8	58.2	58.7	59.8	49.3	65.2
Zbog svog zdravlja	67.6	68.9	73.6	64.5	66.1	57.6	78.9	73.1	65.0	67.9	63.6	68.5	70.1	70.7	63.6	75.2
Zbog zdravlja drugih lica	57.9	61.3	53.9	58.3	62.5	50.3	70.8	64.6	56.8	57.8	53.7	59.1	63.0	62.4	55.8	65.3
Zbog obrazovanja	43.7	46.2	48.8	51.9	52.0	38.1	34.1	41.9	46.1	48.2	43.0	42.3	46.3	48.6	47.2	41.7
Zbog zapošljavanja	45.6	49.6	50.5	60.4	55.7	40.1	32.5	43.6	48.7	53.2	41.9	47.5	48.8	52.6	50.8	43.1
Zbog neke finansijske koristi	31.7	33.9	37.5	32.6	40.3	32.5	20.8	33.8	31.9	34.1	29.3	33.7	32.0	36.8	35.0	29.8
N	582	629	222	202	301	230	256	419	595	197	281	325	340	264	718	493

Napomena: Osenčena polja označavaju statistički značajne razlike između ispitanika na nivou značajnosti 0.05.

Kao i u prošlom talasu, i u 2023 godini više od polovine ispitanih (55,7%) kada bi posumnjalo da neko neovlašćeno obrađuje njihove podatke o ličnosti najpre bi se obratilo policiji, 28,0% njih prvo bi se obratilo Povereniku za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, dok bi 5,8% njih kontaktiralo tužilaštvo.

Grafik 70. Ako biste mislili da neko neovlašćeno obrađuje vaše podatke o ličnosti da li i kome biste se najpre obratili? (trend)

Razlike prema socio-demografskim karakteristikama pokazuju da bi se policiji, u slučaju saznanja da neko neovlašćeno obrađuje njihove podatke, u većem broju obratili najstariji građani (65+), u poređenju sa onima od 30 do 64 godine, kao i oni sa završenom samo osnovnom školom i žitelji seoskih sredina. Tužilaštvo bi u većoj meri kontaktirali muškarci i žitelji ruralnih sredina. Povereniku za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti bi se u većem broju obratili ispitanici starosti od 18 do 64 godina, visokoobrazovani, kao i žitelji urbanih sredina (Tabela 7).

Tabela 7: Ako biste mislili da neko neovlašćeno obrađuje vaše podatke o ličnosti, da li i kome biste se najpre obratili? (% prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

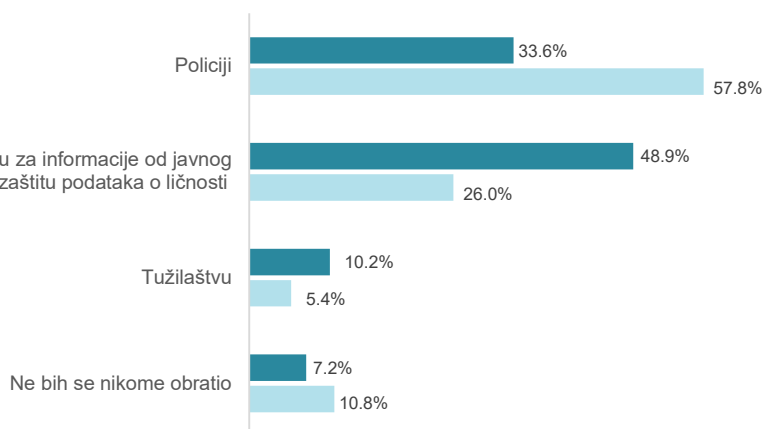
	POL (%)		GODINE (%)					OBRAZOVANJE (%)			REGION (%)				TIP NASELJA (%)	
	Muški	Ženski	18-29	30-39	40-49	50-64	65+	Osnovno	Srednje	Visoko	Beogradski region	Vojvodina	Šumadija i Zapadna Srbija	Južna i Istočna Srbija	Grad	Selo
Policiji	54.1	57.2	57.3	44.1	52.3	54.7	68.3	66.7	52.9	40.8	54.6	54.1	57.1	57.0	52.0	61.0
Tužilaštvu	8.2	3.6	7.9	7.3	3.9	4.8	5.9	6.8	5.4	4.7	4.5	6.7	8.0	3.2	4.5	7.6
Povereniku za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti	25.4	30.4	27.3	39.9	36.7	28.4	8.7	11.9	32.7	48.2	30.6	30.1	23.2	28.9	33.8	19.6
Ne bih se nikome obratio	12.3	8.8	7.5	8.7	7.1	12.1	17.2	14.6	9.0	6.3	10.3	9.1	11.7	10.9	9.6	11.8
N	582	629	222	202	301	230	256	419	595	197	281	325	340	264	718	493

Napomena: Osenčena polja označavaju statistički značajne razlike između ispitanika na nivou značajnosti 0.05.

Ispitanici koji su videli ili čuli za kampanju „Neka ostane lično.“, u slučaju saznanja da neko neovlašćeno obrađuje njihove podatke, bi se najpre obratili Povereniku i to u značajno većem broju (48,9% naspram 26,0%). S druge strane, policiji bi se u značajno većem broju najpre obratili građani koji nisu videli ili čuli za kampanju (57,8%) u poređenju sa onima koji jesu (33,6%).

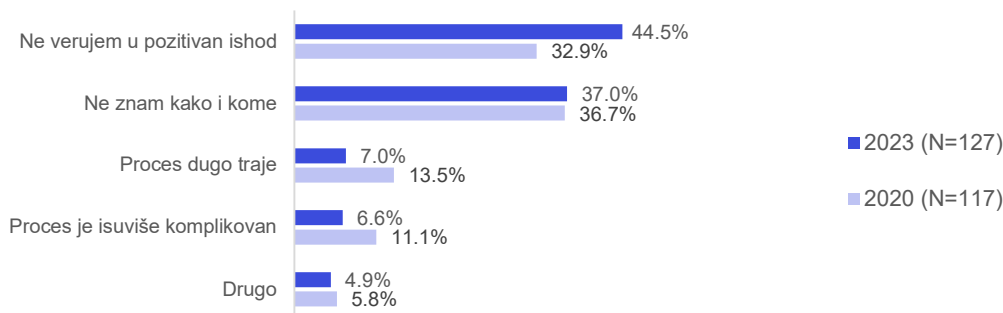
Grafik 71. Ako biste mislili da neko neovlašćeno obrađuje vaše podatke o ličnosti da li i kome biste se najpre obratili? (prema upoznatosti sa kampanjom „Neka ostane lično.“)

■ Ispitanici koji su videli ili čuli za kampanju "Neka ostane lično." (N=107) ■ Ispitanici koji nisu videli ili čuli za kampanju (N=1104)

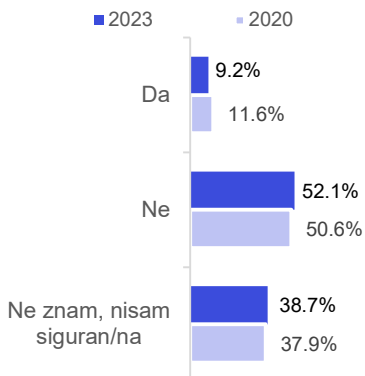
Od 127 ispitanika koji su u ovom talasu naveli da se ne bi nikome obratili u slučaju da misle da neko neovlašćeno obrađuje njihove podatke o ličnosti, 44,5% to ne bi učinilo jer ne veruje u pozitivan ishod, 37,0% jer ne zna kako i kome, 7,0% zbog uverenja da proces dugo traje, dok 6,6% to ne bi učinilo jer smatra da je proces isuviše komplikovan. Iako nema značajnih razlika u poređenju sa prethodnim talasom, primetan je rast broja ispitanih koji se nikome ne bi obratili zbog toga što ne veruju u pozitivan ishod (Grafik 72).

Grafik 72. Zašto se ne biste nikome obratili? (trend)

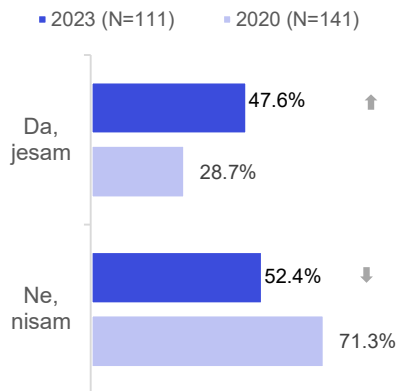

Slično kao i u prošlom talasu, svaki drugi građanin (52,1%) navodi da njegovi podaci o ličnosti do sada nisu bili ugroženi, 38,7% njih ne zna, odnosno nije sigurno u to da li su ili nisu, dok 9,2% navodi da su njihovi podaci o ličnosti bili ugroženi. Od 111 ispitanika čiji su podaci o ličnosti bili ugroženi, 47,6% njih se obratilo nekome tim povodom, dok 52,4% njih to nije učinilo. U ovom talasu značajno je porastao broj građana koji navodi da se obratio nekome povodom ugrožavanja svojih podataka o ličnosti, dok se procenat onih koji se nisu nikome obratili značajno smanjio.

Grafik 73. Molim vas, recite mi da li su do sada bili ugroženi vaši podaci o ličnosti?

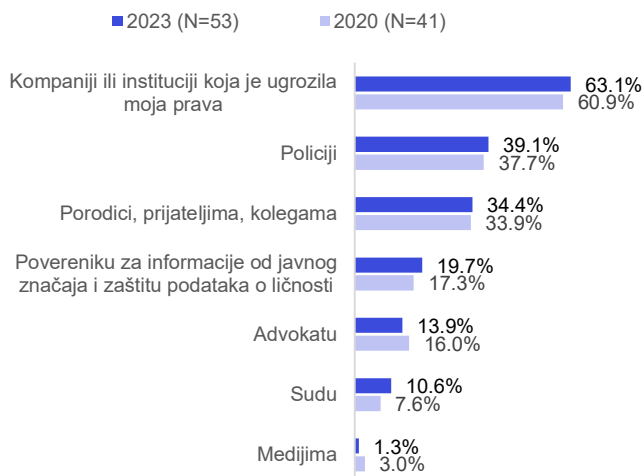

Grafik 74. Da li ste se obratili nekome tim povodom?

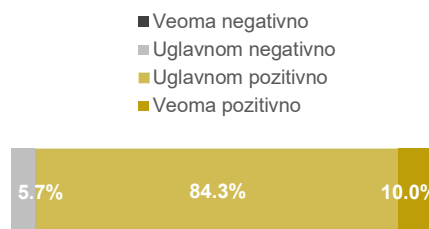

Od 53 ispitanika koji su se obratili nekome zbog ugrožavanja svojih podataka, najveći broj njih se obratio kompaniji ili instituciji koja je ugrozila njihova prava (63,1%). Povodom pomenutog policiju je kontaktiralo 39,1% njih, 34,4% se obratilo porodici, prijateljima ili kolegama, dok se 19,7% njih obratilo Povereniku za informacije od javnog značaja i zaštiti podataka o ličnosti (Grafik 75). Najveći broj onih koji su se obratili instituciji Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti (94,3%), iskustvo sa ovom institucijom ocenjuje pozitivno (Grafik 76).

**Grafik 75. Kome ste se sve obratili?
(MOGUĆE VIŠE ODGOVORA)**

Grafik 76. Kako biste ocenili vaše iskustvo sa institucijom Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti? (N=10, mala baza)

Kada je reč o upoznatosti građana sa radom institucije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, rezultati su slični kao i u prošlom talasu. Nešto više od polovine ispitanika (52,4%) navodi da nije upoznato sa radom institucije Poverenika, 45,2% njih je donekle upoznato sa njenim radom, dok 2,4% navodi da je veoma upoznato sa radom pomenute institucije. Većina ispitanika koja je upoznata sa radom institucije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti (78,4%) smatra da ova institucija može da obezbedi zaštitu podataka o ličnosti.

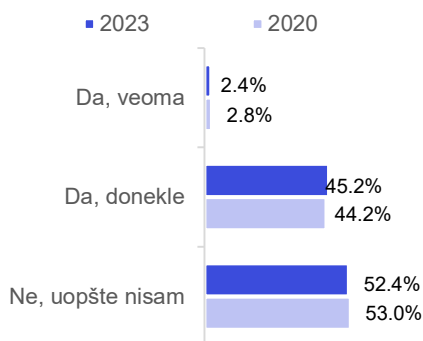
47,6%

građana je **UPOZNATO SA RADOM** institucije **POVERENIKA ZA INFORMACIJE OD JAVNOG ZNAČAJA I ZAŠTITU PODATAKA O LIČNOSTI**

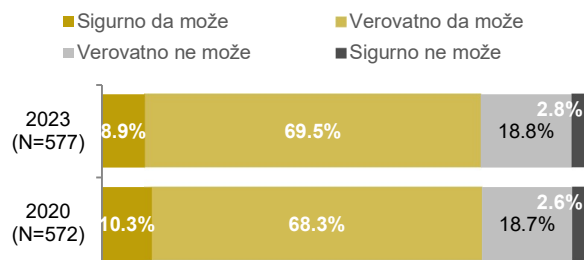
78,4%

građana koji su upoznati sa radom institucije Poverenika smatra da ova institucija **MOŽE DA IM OBEZBEDI ZAŠTITU PODATAKA O LIČNOSTI**

Grafik 77. U kojoj meri ste upoznati sa radom institucije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti? (trend)

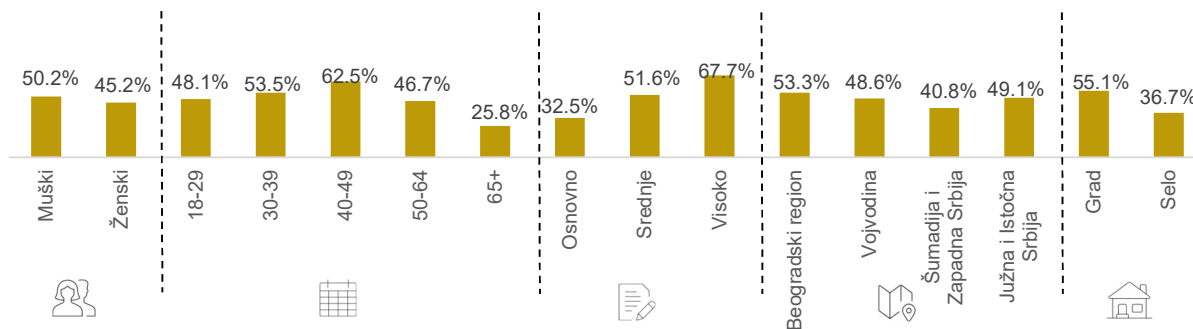

Grafik 78. Da li mislite da ova institucija može da vam obezbedi zaštitu vaših podataka o ličnosti? (trend)

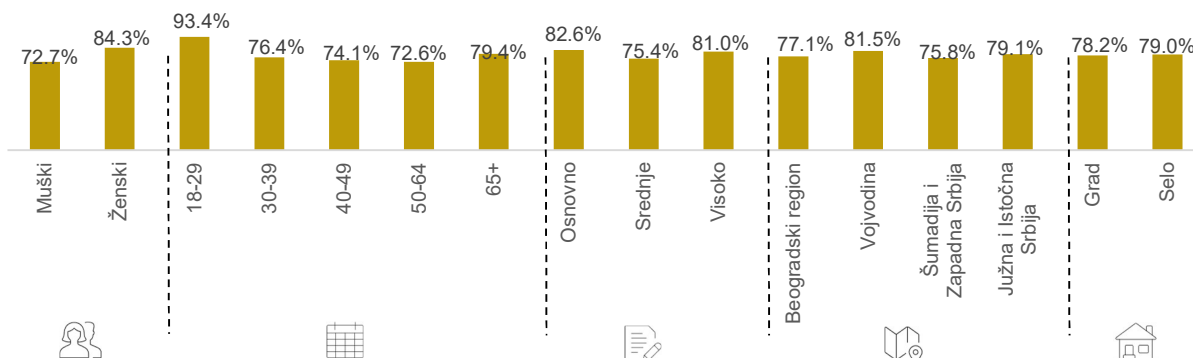
Sa radom institucije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti su upoznati građani mlađi od 65 godina, visokoobrazovani, žitelji gradskih sredina, kao i stanovnici Beograda u poređenju sa žiteljima Šumadije i Zapadne Srbije.

Grafik 79. U kojoj meri ste upoznati sa radom institucije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti? (zbir % odgovora Da, veoma i Da, donekle, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

Žene i mladi starosti od 18 do 29 godina, koji su upoznati sa radom institucije Poverenika, u značajno većoj meri smatraju da ova institucija može da im obezbedi zaštitu njihovih podataka o ličnosti.

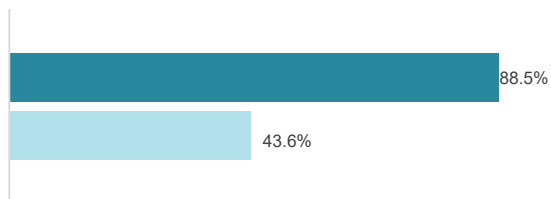
Grafik 80. Da li mislite da ova institucija može da vam obezbedi zaštitu vaših podataka o ličnosti? (zbir % odgovora Sigurno da može i Verovatno da može, prema socio-demografskim karakteristikama ispitanika)

Sa radom Poverenika u značajno većoj meri su upoznati i građani koji su videli ili čuli za kampanju „Neka ostane lično.“ u poređenju sa onima koji nisu (Grafik 81). Takođe, ispitanici koji su videli ili čuli za kampanju, a koji su upoznati sa radom institucije Poverenika, u značajno većem broju, navode da ova institucija može da im obezbedi zaštitu njihovih podataka o ličnosti (Grafik 82).

Grafik 81. U kojoj meri ste upoznati sa radom institucije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti? (zbir % odgovora Da, veoma i Da, donekle, prema upoznatosti sa kampanjom „Neka ostane lično.“)

- Ispitanici koji su videli ili čuli za kampanju "Neka ostane lično." (N=107)
- Ispitanici koji nisu videli ili čuli za kampanju (N=1104)

Grafik 82. Da li mislite da ova institucija može da vam obezbedi zaštitu vaših podataka o ličnosti? (zbir % odgovora Sigurno da može i Verovatno da može, prema upoznatosti sa kampanjom „Neka ostane lično.“), ISPITANICI KOJI SU UPOZNATI SA RADOM POVERENIKA

- Ispitanici koji su videli ili čuli za kampanju "Neka ostane lično." (N=95)
- Ispitanici koji nisu videli ili čuli za kampanju (N=482)

